

GENT
OPINIÓ
CULTURA
MOIANÈS
POLÍTICA
CRÒNICA

La Tosca

MOIÀ Juny 2024

núm. 825

Prevenició davant els incendis forestals

Programa 2024 dels festivals Viñas i Ex Abrupto
Tres Panys renova l'escena teatral moianesa
Oficis antics: Enric Oliveras, tintorer

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

EL CONCURS

«La qualitat és en el detall»

A Moià queden ben poques plaques de carrer esmaltades, en castellà. On és aquesta?

Entre els que identifiqueu correctament on es troba aquest element del poble de Moià farem el sorteig d'un formatge de Montbrú.

Envieu les respostes a latosca@latosca.cat indicant nom, cognoms i número de telèfon

SOLUCIÓ DEL
CONCURS
ANTERIOR

La imatge del concurs anterior correspon a la casa núm. 6 del carrer de les Joies, que l'any 1888 era propietat de Ramon Prat. El guanyador ha estat Lluís Clarà Iglésias.

EDITORIAL

Primavera esponerosa

Entre la darrera setmana d'abril i el mes de maig, diferents episodis de pluja han acumulat, a Moià, més de 110 litres per metre quadrat. L'aigua ha permès que la primavera tenyeixi de verd els conreus i els boscos i ha fet revenir les fonts. S'alleugeix una situació dramàtica de sequada, però s'han vist les orelles del llop, i és bàsic interconnectar les xarxes d'aigua de beure dels municipis del Moianès amb xarxes externes com la del sistema Ter-Llobregat a mig termini.

La pluja també ha relaxat la campanya d'incendis d'estiu, que es preveia, fa poques setmanes, extensa, intensa i complexa, amb els boscos ressecs com estaven. El 67,4% de la superfície del terme municipal de Moià és arbrada i la prevenció dels incendis forestals és una responsabilitat compartida, no pas exclusiva dels ajuntaments i dels cossos especialitzats, com s'informa a l'interior de la revista.

La primavera és esponerosa també per la densitat de propostes artístiques que bullen al Moianès: la creació de la companyia de teatre Tres Panys i la programació d'una primera Mostra de Teatre del Moianès a finals de maig. O la presentació de la programació del Festival Viñas, i la d'Ex Abrupto, que s'ha convertit en un festival referent de l'art contemporani a Catalunya i un dels esdeveniments anuals més agosarats que podem trobar a la comarca. A la nova secció «Fines-tre oberta» es presenta l'obra de Roser

Oduber, que dirigeix des de fa anys el Centre d'Art Contemporani i Sostenibilitat (CACiS) El Forn de la Calç, de Calders i és molt més coneguda a l'Estat espanyol i internacionalment que a la nostra comarca. Hi ha efervescència, doncs, de creativitat artística, però, en contrast, no és necessari un Pla Estratègic d'Equipaments —com el que es descriu a l'interior de la revista— per a afirmar que Moià no disposa ni d'una sala d'exposicions amb uns estàndards (ni de bon tros) propers a la qualitat de les propostes artístiques que s'hi produeixen, per no parlar dels equipaments d'arts escèniques.

A l'interior de LATOSCA trobareu també els resultats al Moianès de les eleccions al Parlament de Catalunya. Junts, amb Carles Puigdemont al capdavant, ha guanyat en els deu municipis i, alhora, l'independentisme ha reculat, amb un impacte en el vot d'ERC i la CUP. A Castellterçol i a Sant Quirze Safaja, el PSC ha quedat en segona posició. Amb quatre eleccions des del 2015, la sensació d'interinitat i la impossibilitat d'aprovar pressupostos llasten molts projectes: s'encalla, per exemple, la variant de la C-59 a Sant Feliu de Codines i ja veurem com avancen les reformes cap a l'Estany i l'Eix Transversal. La millora de les xarxes d'aigua potable o la planificació d'equipaments culturals com l'arxiu comarcal requereixen una intervenció de la Generalitat que fa massa temps que té l'horitzó en un termini massa curt.

ÍNDEX

Editorial	3
Vida municipal	5
Primera fase de reformes al parc. <i>X. Serrano</i>	5
Ampliació de l'escorxador: presentació ... <i>J. Clarà</i>	6
Presentació del Pla Estratègic d'Equipaments. <i>E. Altarriba</i>	9
La queixa	11
Les entitats informen	12
500 concerts, una fita significativa! <i>E. Permanyer</i>	12
Festival de Música Francesc Viñas 2024. <i>Jovenuts Mus.</i>	13
Ex Abrupto presenta l'edició 2024. <i>E. Altarriba</i>	14
Biblioteca Municipal 1 d'Octubre	15
Museu de Moià	17
Informació de la Junta. <i>Ass. Gent Gran-L'Esplai</i>	18
Amb l'arribada del bon temps ... <i>Hospital-Residència</i>	19
Treballem el comerç local. <i>Escola Pia</i>	20
Experiència d'aprenentatge a Hèlsinki. <i>G. Aragay</i>	21
Perfils	22
Apunts de cultura. Companyia Tres Panys. <i>E. Altarriba</i>	22
Finestra oberta	26
«Desconstrucció» de Roser Oduber	26
Moianès	28
Junts guanya en els deu pobles, en ple retrocés ... <i>J. Clarà</i>	28
Novetats en promoció econòmica. <i>Cons. Comarcal</i>	30
Autoprotecció en cas d'incendi forestal ... <i>J. Font</i>	31
Castellcir: una tarda dins un núvol ... <i>F. Rochel</i>	36
Una mica d'història	38
Oficis antics (15). Tintorer: Enric Oliveras. <i>R. Portet</i>	38
Opinió	43
La importància de ser tu mateix en política. <i>À. Mur</i>	43
Avis i àvies, la darrera singladura. <i>V.H. Marcet</i>	44
Publicacions	46
Un fruit positiu de la pandèmia. <i>J. Clarà</i>	46
Llibres / Revistes / Diaris	46
Breus	48
Moviment demogràfic / Necrològiques	48
Dades meteorològiques	50

Fot. Josep Font

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Eduard Altarriba, Àlícia Arisa, Neus P. Cirera, Jaume Clarà, Josep Font, Cristina Forcada, M. Carme Muñoz, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Ruaix
Administració: Eduard Gómez
Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació — Impressió: Winihard Gràfics, Moià
DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 5'0 euros

Edita:
ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de:
 Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència
 Ajuntament
de Moià

LA TOSCA és membre de:
 ACPC
Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

VIDA MUNICIPAL

Primera fase de reformes al parc

Xavier Serrano

Nou paviment (fot. X. Serrano)

Després de la declaració com a BCIL del parc vàrem elaborar un pla on recollir les directrius. Partint de la documentació del primer disseny del parc i de fotografies que permeten d'establir quines formacions i quins elements es conserven del jardí original, el criteri d'actuació que ens vàrem proposar és la conservació i posada en valor de tots ells, tanmateix, sense renunciar a la modernització dels serveis i infraestructures, per tal de convertir-lo en un equipament municipal modern i preparat per a tota mena d'usos i activitats.

Fruit d'aquest pla vàrem aconseguir subvencions per a restauració i conservació des de Patrimoni Cultural de la Generalitat i redactàrem a continuació els projectes de la primera fase.

El proppassat mes d'abril vam iniciar les obres d'aquesta primera etapa del que ha de ser la rehabilitació del parc. De moment, centrada en la renovació de serveis i infraestructures, segurament la part que afectarà més els usos del recinte i la menys visible.

Farem rases a tot el parc per canalitzar i distribuir la nova xarxa elèctrica, l'enllumenat futur, la xarxa de telecomunicacions i dades, la xarxa d'aigua de beure i de reg —esperant en un futur poder recollir les aigües pluvials i aprofitar-les per al mateix reg de l'equipament—, i nou clavegueram que recollirà i canalitzarà les aigües pluvials de tota la zona superior, de moment a claveguera, i l'emmagatzemat en dipòsit en projectes futurs.

Fem un paviment, inspirat en l'entrada feta a la biblioteca en la dècada de 1930, com a pedestal de l'edifici, per encavallar el parc amb la casa de Cal Cristo i recuperar connectivitat entre casa i jardí del disseny original. Igualment, es busca connectar entrades i lavabos per zona ferma

i ordenar el garbuix d'instal·lacions existents, sovint antigues i obsoletes, des de la façana cap al jardí.

Hi posarem faristols, amb documentació existent sobre el parc, explicant el disseny original, les actuacions posteriors

realitzades i explicant els criteris estètics seguits d'acord amb el context històric de l'època en què es van fer.

Confiem a continuar tenint els suports necessaris per a poder desenvolupar tota la tasca de restauració.

Ampliació de l'escorxador: presentació amb oposició

Jaume Clarà

El divendres 26 d'abril Filo (Teòfil) Camí, propietari de l'escorxador de Moià, havia convocat un acte a Les Faixes, a les vuit del vespre, per presentar el seu projecte de present i futur per a l'escorxador. Davant aquest fet, les entitats que s'hi oposen, agrupades en la Plataforma Moianès pel Decreixament, van convocar una

hora abans una cassolada de protesta a la plaça de Sant Sebastià, davant la casa de la vila. En l'acte es va llegir un manifest en què, entre altres coses, es posava en relleu el fet que l'escorxador gasta un 25% de l'aigua de Moià, que dels 2.000 porcs diaris sacrificats només un 23% són criats a la comarca, on, a la vegada, únicament

La manifestació al seu pas per la carretera de Manresa (fot. Xavier Rius)

es consumeix el 0,3% de la producció. També ressaltaven que, al seu entendre, hi ha precarietat laboral, amb plantilles externalitzades a empreses ETT.

L'acte de protesta congregà un centenar de persones, una bona part de les quals es desplaçaren en manifestació, rere una pancarta amb el lema «Moià diu no a l'escorxador» fins a Les Faixes, amb xiulets, cassoles i enregistraments amb els grunys dels porcs en el moment del seu sacrifici. La protesta comptà en tot moment amb el seguiment dels Mossos d'Esquadra.

A l'hora d'iniciar l'acte, conduït per Josep Font en nom de LA TOSCA, els manifestants es feren presents a l'interior de la sala i, després d'uns instants de protesta sorollosa en provar de començar l'acte, una de les participants es dirigí a Filo Camí amb la voluntat d'imposar-li per a la seva intervenció un temps de només 30

minuts després dels quals hauria de tenir lloc un torn obert de paraules.

Malgrat tot, i amb algunes interrupcions que no contribuïren pas al bon desenvolupament de l'acte, Filo Camí prengué la paraula i intentà fer l'exposició prevista. En la seva intervenció presentà Masia Tero, l'empresa, amb seu a les Borges Blanques, dins la qual es troba inserit l'escorxador moianès, donant importància a conceptes com «família» i «valors», entre els quals esmentà —davant la situació creada a la sala— els de respecte i diàleg. Pel que fa a l'ampliació que pretén dur a terme en les instal·lacions de Moià, va explicar que la intenció no era la d'augmentar la capacitat de sacrifici dels 2.000 caps porcins, sinó ampliar les instal·lacions perquè des de Moià la carn ja sortís processada, segons les diverses línies d'especialització de la seva empresa. També afirmà que, des que comprà l'escorxador,

Filo Camí durant la seva intervenció (fot. Xavier Rius)

havia intentat regularitzar-ne la situació, com també la del polígon industrial, i que amb aquesta actuació això es podria acabar d'aconseguir. Sobre la despesa d'aigua, plantejà la necessitat de reduir-ne el consum i, sobretot, la iniciativa —pendent de l'autorització de la Generalitat— de fer un pou que tant podria servir per a abastir-se'n l'escorxador o, si així ho prefereix l'ajuntament, per a connectar-lo a la xarxa d'aigua de la vila. No es concretaren terminis per a l'ampliació prevista.

Després de parlar Filo Camí, interpellat en diverses ocasions pels manifestants, s'inicià un torn de paraules, en què, no sense dificultats, la portaveu opositora aconseguí imposar un debat «endregat» entre els seus membres. En aquest punt, quan es pogueren fer preguntes més o menys argumentades i obtenir respostes més o menys adequades, l'acte guanyà interès. La major part de les intervencions foren crítiques amb l'escorxador, des de preguntar per la poca presència de porc local entre els sacrificats (sense donar-ne una justificació clara, Camí es mostrà obert perquè se'n pogués incrementar el nombre), fins a les més relacionades amb el qüestionament dels manifestants: la precarietat laboral (Camí la negà: si bé només 50 dels 200 treballadors de l'escorxador són personal propi, desmentí que el 75% restant fos d'ETT o autònoms, sinó d'empreses especialitzades en serveis específics, i assegurà que tots ells cobraven com a mínim 1.400 euros mensuals), la gran despesa d'aigua (sense dades concrets, més enllà de la voluntat de tro-

bar noves captacions i intentar reduir-ne el consum). També es qüestionà el model econòmic que representa matar i processar a Moià producte porcí que es vendrà a tot el món (amb l'exemple dels daus de porc que es venen al Japó), o el gran increment que ha de tenir la producció de carn congelada, en un debat en què es barrejà la necessitat d'actuacions per a frenar el canvi climàtic, les demandes actuals dels consumidors i la capacitat d'incidir en tot plegat des d'una empresa concreta. I arran de la demanda que es concretés en números què representará l'ampliació, Filo Camí argüí que encara no es pot precisar pel que fa a superfície, però que preveu un increment de plantilla a mig termini d'una seixantena de persones.

Finalment, una de les intervencions es dirigí a l'alcalde de Moià, Dionís Guiteras, present entre el públic, reclamant que, després de recollir 2.000 signatures en contra del projecte d'ampliació de l'escorxador, es convoqués una consulta popular per a decidir-ho. Guiteras prengué la paraula i, si bé no va respondre específicament la pregunta, sí que va fer, per una part, una defensa del seu projecte de planta de biogàs, inicialment prevista per a estar situada al costat de la depuradora, i que es desplaçarà a una part dels terrenys comprats per a l'ampliació de l'escorxador perquè d'aquesta manera, essent la planta de biogàs d'interès públic, es podran aconseguir al mateix temps tres objectius: la planta de biogàs, l'ampliació de l'escorxador i la regularització del polígon industrial.

Presentació del Pla Estratègic d'Equipaments

Eduard Altarriba i Bigas

El dia 19 d'abril hom convocà les entitats del poble per tal de presentar el Pla Estratègic d'Equipaments de Moià (també conegut com a Pla d'usos). Aquest document, àmpliament esperat i reivindicat, hauria de servir per a posar en concordança les necessitats del poble i de les entitats amb els serveis i equipaments disponibles. Els encarregats d'efectuar la presentació van ser l'arquitecta Mònica Garriga, redactora del pla, Lluís Cascales López, regidor de Joventut, Cultura i Teixit Associatiu, i Eva Roger Piella, regidora de Promoció Econòmica, Educació i Esports. Ambdues regidores, des del primer moment, però, volgueren deixar clar que el document que presentaven era només un primer pas, una prospecció tècnica de necessitats i equipaments acompanyada d'una primera bateria de propostes elaborada per l'equip redactor. Però el pla final, el pla que s'hauria d'executar —insistiren— necessàriament haurà de sorgir tant d'un procés de presa de decisions polítiques com d'un procés de decisió col·lectiva encara per definir.

Segons va explicar Mònica Garriga, amb una exposició clara i didàctica, el pla consta de tres fases. La **primera part** és un inventari dels equipaments municipals, siguin edificis en ús, edificis en desús o solars destinats a equipaments. Per cada equipament s'ha redactat una fitxa classificant-los per tipologia (administratius, cívics i culturals, docents, esportius, seguretat i defensa, sanitaris, socials i religiosos o funeraris) i que inclou tota mena de dades: emplaçament de la parcel·la, qualificació urbanística, dades cadastrals, superfície de sòl i superfície construïda, de qui és propietat, qui ho gestiona, etc. Tot plegat queda com a base de dades per a l'ajuntament, que el podrà anar modificant a mesura que les circumstàncies ho requereixin. Aquest inventari registra un total de 42 equipaments públics tan diversos com el museu, l'escola bressol, la pista de skate, la gossera i el parc de bombers, però també inclou fitxes simplificades d'equipaments privats que donen servei als ciutadans, com el cas de la sala petita del Casal o el cas de l'Hospital-Residència.

Presentació del pla, a Can Carner, el dia 19 d'abril (fot. E. Altarriba)

La **segona part** del document era una anàlisi i diagnòstic. Segons explicà Garriga, es tracta de creuar les diferents tipologies d'equipament amb la normativa vigent. Així, un poble com Moià (capital de comarca, però municipi de menys de deu mil habitants) ha d'acomplir amb uns estàndards definits. A partir d'aquí, es comprova si l'ajuntament ofereix tots els serveis que té obligació legal de prestar tant ara com a deu anys vista (a partir de projeccions de l'IDESCAT que, en l'escenari més optimista, supera per poc els 7.000 habitants). Val a dir que, segons aquesta anàlisi, els moianesos tenim les necessitats estipulades bastant cobertes, encara que hi ha algunes mancances, com ara un espai escènic i musical de referència o un tanatori, així com aspectes a millorar tant en l'àmbit tècnic com legal. Paral·lelament, es va fer una tasca de detecció de necessitats a partir d'un treball de camp, reunions amb tècnics de l'ajuntament, entrevistes amb entitats i enquestes.

En la **tercera part** (evidentment, la més esperada per les entitats congregades *in situ*) es presentaven les propostes d'actuació derivades de les anteriors etapes. El document aplega unes propostes, algunes molt específiques, altres proposades amb alternatives, però en cap cas no entra en una tasca sistemàtica d'assignar espais concrets a entitats concretes, ja que això correspon al procés de decisió política i col·lectiva a què fèiem referència. Per això l'ajuntament ha penjat les dues primeres parts al seu web, però aquesta darrera fase propositiva no s'ha fet pública i, de moment, es reserva com a document de treball tècnic i eina per a la presa de decisions.

Així i tot, durant la presentació, sí que ens van oferir algun tastet de les propostes efectuades per Mònica Garriga, que va introduir amb uns principis generals. Per exemple, l'aprofitament de recursos

agrupant funcions en pocs edificis per estalviar recursos energètics i de personal. En aquest sentit, també es recomanà que les entitats no tinguin un despatx propi, sinó que tinguin accés a sales de reunió compartides, conservant, però, espais d'emmagatzematge propi. Davant la inquietud que aquestes paraules van provocar en algunes entitats, va afanyar-se a matisar que es contemplen excepcions per a algunes organitzacions amb necessitats particulars i que tot plegat s'ha de treballar, però que hi ha tendència en la majoria de municipis a anar aplicant aquest model d'espais compartits que poden ser reservats mitjançant una aplicació informàtica.

Algunes de les propostes esmentades per Garriga, a tall d'exemple, incloïen tant actuacions a curt termini com a mitjà i llarg termini, sempre dins els requisits legals i tècnics i en concordança amb les necessitats detectades. Per exemple, hi havia una bateria de propostes de millora de gestió i de qüestions tècniques i legals, com ara regular la utilització dels espais públics municipals o revisar les concessions administratives de solars de titularitat pública.

Altres propostes (les més sucoses) se centraven en alguns dels grans equipaments que poden modelar el Moià del futur. Per exemple, Garriga proposava de convertir l'edifici de Can Carner en un espai administratiu, traslladant-hi Serveis Socials, que conviurien amb les dependències del Consell Comarcal. En la mateixa línia, proposà que l'antiga casa de la vila tornés a agafar un caire administratiu acollint dependències municipals, la companyia d'aigües o el centre de recursos pedagògics actualment ubicat a l'edifici de la Creu Roja. I en aquest sentit, l'edifici de la Creu Roja podria acollir Càritas, i les actuals dependències de Càritas podrien acollir i ampliar el Cau.

Per a Cal Comadran es proposà una intervenció global. La primera proposta

seria treure el magatzem de la brigada municipal dels baixos i traslladar-lo a una zona industrial. L'espai alliberat podria acollir l'arxiu municipal i reserva del Museu (ara repartit entre la Casa Rafel Casanova i Tarragona). La planta de dalt podria ser un centre cultural polivalent i espai per a les entitats, amb recintes polivalents de gran format (sales d'assaig), mitjans (aules de formació) i petites sales de reunions.

Respecte a Les Faixes 2, es proposava l'equipament escènic i musical que manca al poble. Hi podria haver una sala de gran format per a arts escèniques, música, teatre, circ, concerts. També podria incloure les aules homologades de l'escola Somnis, que, fora de l'horari de l'escola de dansa, podrien ser compartides per altres entitats. I encara en el mateix espai de Les Faixes, s'hi podrien encabir aules condicionades específicament per a acti-

vitats relacionades amb la música. També podria acollir bucs d'assaig i els equipaments de la ràdio.

En l'àmbit esportiu, als camps del Saiol, per la seva situació davant el poliesportiu, s'hi podrien ubicar equipaments esportius complementaris, com el parc de skate, un circuit de bicicletes o un camp de futbol 7, encara que per la seva notable extensió una part podria també acollir una zona dedicada al lleure i el turisme amb un aparcament d'autocaravanes.

Es va parlar també de la biblioteca, l'antiga caserna, l'Ateneu Jove, el tanatori, la deixalleria i altres equipaments; però, tal com apuntaren les regidores en la cloenda de la presentació (i després del preceptiu torn d'intervencions), cal que tots plegats —ajuntament, grups polítics i entitats— iniciem un espai de debat i reflexió per a encaixar-ho tot plegat de forma realista i consensuada.

La Queixa

Cada vegada que plou el camí de Vila-rasa, sobretot a la part més baixa, queda fet un camp de clots i bassals que dificulten enormement la conducció. Tot i les instàncies i requeriments fets a l'ajuntament, no s'hi ha fet cap intervenció duradora i han sigut els mateixos veïns els qui periòdicament han hagut d'anar arreglant els sotracs. Considerant que és la principal via que comunica amb la vall de Marfà, l'accés al turisme rural de Vila-rasa i espai de passeig per a moltes persones, demanem a l'ajuntament que faci alguna cosa per arreglar el problema d'una vegada per totes. **P. A.**

Podeu enviar les vostres queixes, suggeriments, etc. a latosca@latosca.cat. Cal un text breu, acompanyat per una fotografia. Pot anar signat amb pseudònim o inicials, però en el correu heu de fer constar el nom i cognoms.

LES ENTITATS INFORMEN

500 concerts, una fita significativa!

Elvira Permanyer i Sert

El dia 20 d'abril, a l'Auditori de Sant Josep, es pogué escoltar un concert digne de recordar. D'entrada, era el cinc-cents concert organitzat per Joventuts Musicals de Moià des de 1997. Una fita prou important per recordar, especialment aquell primer concert de fa vint-i-cinc anys en què el pianista Albert Guinovart va interpretar obres de Granados i d'ell mateix, pianista i compositor ara

ganes de fer créixer la música clàssica al Moianès, amb molts projectes ja consolidats, com ara la programació del Festival Internacional Francesc Viñas de Moià, el Cicle Joves Talens Maria Vilardell Viñas, el Festival de Granera o el Moianès Sona, i, com no podia faltar-hi, la programació habitual de concerts durant l'any i altres de nous, com el d'enguany, el Concurs Infantil i Juvenil de Piano Maria Vilardell Viñas, amb èxit de participants.

Si aquesta data de mig miler de concerts s'acompanya amb la d'un altre aniversari, els cinc anys de la formació del Tempus Trio, nascut en el 2018 i format per la violinista Maria Tió, el violoncel·lista Ferran Bardolet i el pianista Ricard Rovirosa, la data és rodona i el concert que van oferir per celebrar-ho acabà d'arrodonir la fita amb el següent programa: *Trio amb piano en Do major* núm. 5, K. 548 de Mozart, *Élégiaque*, trio amb piano en Sol menor, núm. 1, de Rakhmàninov, i el *Trio amb piano* núm. 1, op. 49 de Mendelssohn. El bis per a cloure l'extraordinari concert va ser *Diamant*, el tercer moviment de l'obra *Gem(s)tones* del músic i compositor barceloní Marc Migó, compost especialment per a ells i que havien estrenat a Moià.

El grup Tempus Trio és actualment el primer grup del nou projecte de JMM, «Residència artística» a Moià, a més de ser, enguany, grup resident al Palau Mirabell de Salzburg. Malgrat la jovesa del grup, han aconseguit diversos concursos prestigiosos que els han anat consolidant en el seu projecte personal i professional.

Per tot plegat, llarga vida a Joventuts Musicals de Moià i al grup Tempus Trio!

Tempus Trio

reconegut arreu com un dels millors virtuoses del moment.

Durant aquest cinc-cents concerts, JMM ha fet possible que joves músics i cantants s'hagin consolidat professionalment: Arnau i Abel Tomàs del Quartet Casals, els pianistes Daniel Ligorio i José Menor, les sopranos Sara Blanch i Sere-na Sáenz, el baríton Carles Pachón, entre molts altres. Un orgull per a una entitat amb poc pressupost però amb moltes

Festival de Música Francesc Viñas 2024

Joventuts Musicals de Moià

Amb l'estiu arriba la música a Moià gràcies al Festival Viñas. La 41a edició arrencarà el 13 de juliol amb un concert del **Tempus Trio**, els artistes residents de Joventuts Musicals, que vindran directament del seu debut al Carnegie Hall de Nova York. Aquell mateix dia començarà també l'XI Campus Musical del Moianès, i justament la plantilla de professors, que inclou alguns dels millors solistes de casa nostra, protagonitzaran el segon concert, liderat per **Albert Guinovart**, en què s'interpretarà la seva peça *Le cortège des animaux*, al costat del conegudíssim *Carnaval dels animals* de Saint-Saëns.

Seguint l'habitual línia de suport del jove talent, aquest any s'incorpora a la programació una producció de dansa a càrrec del **Jove Ballet de Catalunya**, que interpretarà l'icònic *Don Quixotte*, un dels grans clàssics de qualsevol companyia de ballet.

Dues cites ja ineludibles del festival són el projecte **Ethno Catalonia**, una orquestra multiètnica i pluricultural formada per músics procedents de països de tot el món que comparteixen escenari. Aquest és el petit miracle musical que protagonitzarà per setè any consecutiu l'Ethno Orquestra com a colofó a la residència i festival folk internacional Ethno Catalonia, organitzat per Joventuts Musicals en el marc del programa Ethno de Jeunesses Musicales International. L'altra cita són els solistes de l'**AIMS**, professors de les millors orquestres europees de l'*stage* orquestral de l'Acadèmia Internacional de Música de Solsona, que de nou actuaran a tall de petita orquestra de cambra d'alt nivell.

Finalment, el festival es completarà amb dos concerts dedicats a la veu: d'una

banda, tindrem el recital del darrer guanyador del premi al millor cantant català del Concurs Tenor Viñas del Liceu, el baríton **Lluís Calvet**, per cert molt lligat a Castellcir, que ens oferirà un recital de cançó i àries d'òpera i sarsuela. A part d'aquest premi ofert per l'Ajuntament de Moià, Calvet va guanyar altres cinc premis del Concurs Viñas, entre ells el premi del públic.

Lluís Calvet

L'altra cita relacionada amb la lírica serà la posada en escena d'una nova òpera, després de l'èxit de *Tosca* de l'any passat. El títol que aquest any tancarà el festival serà ***Il trovatore***, de Giuseppe Verdi, que de nou comptarà amb decorats, vestuari i interpretació escènica i que serà el concert de clausura del festival el 17 d'agost, per cloure també els actes de la Festa de l'Arbre Fruiter instituïda pel tenor Viñas.

Ex Abrupto presenta l'edició 2024

Eduard Altarriba i Bigas

L'Ex Abrupto s'ha convertit en un festival referent de l'art contemporani a Catalunya i en un dels esdeveniments anuals més interessants i agosarats que podem trobar a casa nostra. Organitzat pel col·lectiu del mateix nom en col·laboració amb l'ajuntament, el divendres 26 d'abril es va fer una presentació pública a l'Auditori de Sant Josep de l'edició 2024, que s'esdevindrà els dies 5 i 6 de juliol i que tindrà com a eix temàtic la *violència*.

D'entrada, els organitzadors van reafirmar un dels pilars del festival: cercar la *implicació i complicitat del poble*. Així, a part de l'habitual col·laboració amb els veïns del carrer de Sant Sebastià i diverses empreses moianeses, destaca el treball fet amb l'Escola Pia, el resultat del qual s'exhibirà als comerços de la vila, i també la flamant novetat de l'Ex Abrupto Canalla (en el sentit infantil del terme), que tindrà lloc al parc (zona de l'estanyol) i oferirà un seguit d'activitats i propostes per als més petits.

També van destacar l'*accessibilitat* com una de les noves línies de treball («La no-accessibilitat és també una forma

de violència», afirmen en el seu web). En aquest sentit, Ex Abrupto ha comptat amb l'empresa moianesa TransFormem, que ha elaborat una versió accessible dels textos de les exposicions i els han validat en col·laboració amb els avis de l'Hospital-Residència.

Pel que fa a la programació artística, els mateixos artistes van autopresentar-se en breus gravacions projectades durant l'acte. Entre les propostes de la present edició figuren noms destacats, com és el cas de l'artista de *performance* **Abel Azcona**, que explorarà la violència autobiogràfica arrelada en els seus orígens, o el fotògraf, assagista i docent **Joan Fontcuberta**, que ens presenta una reflexió sobre la monstrositat i l'exhibicionisme passat pel sedàs gràfic de la IA. També hi podrem trobar molts altres noms i propostes de les arts visuals, performatives i sonores com **Nora Ancarola**, **Meritxell Soto**, **Núria Güell**, **Vicens Vacca**, **Marta R. Chust** i **Roc Domingo** o **Meritxell de Soto** i no hi faltarà tampoc la presència d'artistes locals com **Antídrom**, **MST**

Presentació de la nova edició d'Ex Abrupto (fot. E. Altarriba)

o l'**Orquestra de Cambra del Moianès**, que juntament amb el músic **Shoeg** seran els encarregats de la inauguració del festival. Justament aquest concert constitueix una novetat respecte a les anteriors edicions, ja que marcarà el mateix divendres (habitualment es concentrava tot en el dissabte) l'inici del festival i la inauguració prèvia de les exposicions.

Així mateix, el festival enceta o manté diverses col·laboracions amb altres col·lectius artístics amb qui comparteix inquietuds, com és el cas de les barcelonines **Me siento extraña**, que seran les encarregades de la programació musical nocturna del festival i oferiran un espai de celebració i d'exploració artística i de la identitat de gènere. També col·laboren amb el projecte poètic **L'Horiginal**, **Cloe Massota** —conjuntament amb Ràdio Moià s'encarregarà de l'apartat radiofònic—, i es reedita la col·laboració amb

l'espai de pensament crític i creació artística **A Cobert**, que per a aquesta edició ha teixit una col·laboració transoceànica que permetrà a estudiants d'últim any d'arts visuals de la Universitat de Temuco, a Xile, i dur a terme una residència a l'espai A Cobert per a desenvolupar una peça artística que serà exposada a l'Ex Abrupto 2024.

Un dels moments més celebrats d'aquesta presentació, però, va ser la projecció del *teaser* del festival, on una inquietant figura abillada de blanc, blondes i vagues ressonàncies a deïtats sense rostre exerceix de representació de la violència. La criatura, obra de la dissenyadora tèxtil i participant en el festival **Paola Idrontino**, juxtaposa la seva blanca presència amb diferents escenaris de zones industrials i naturals del poble, tot plegat acompanyat d'escorpins, escolopendres i la poesia en *off* de la gran **Maria Sevilla**.

Biblioteca Municipal 1 d'Octubre

Les activitats del mes d'abril de la biblioteca es van iniciar amb el *book club*,

tertúlia en anglès sobre la novel·la *The heart is a lonely hunter*, de Carson Mac-

Xerrada participativa d'Ester Guiteras (fot. Bibl. Municipal 1-O)

Cullers, a càrrec de la traductora Laura Patricio. Aquest club de lectura és ideal per a aquelles persones que vulguin mantenir un bon nivell d'anglès d'una forma amena.

El divendres dia 12, Ester Guiteras Picañol va oferir una xerrada participativa sobre «La intel·ligència del cor» per tal d'arribar a un estat òptim d'equilibri físic, mental i emocional. Es va organitzar amb la col·laboració del Banc del Temps del Moianès i Uniting People.

Les activitats relacionades amb Sant Jordi van ser diverses. El dia 16 es va realitzar un taller de titelles de pal amb goma eva, en què els infants van elaborar dracs, cavallers i princeses per tal de representar la llegenda a casa seva. El dia 23 d'abril, amb col·laboració de l'ABIC, es va començar el matí a la biblioteca amb un esmorzar amb els escriptors locals i comarcals, que tot seguit es van dirigir a la seva botiga de referència per tal de muntar la parada amb els seus llibres. També durant el matí les places del poble es van omplir de poesia i lletres amb «Llegim al carrer», que comptava amb la participació de tots els centres educatius. Per acabar la diada, a la tarda es va representar el conte «El drac del riu» amb la rondallaire Eva González.

Durant el mes d'abril es va dur a terme el club de lectura «Llegim el teatre», on es comentà amb Elvira Permanyer l'obra *Els criminals*, de Ferdinand Bruckner, i s'anà al Teatre Nacional a veure l'obra. Per la seva banda, en el club de lectura de novel·la es va fer tertúlia sobre *Mosaic III: intimitats: impressions literàries sobre temes domèstics*, de Víctor Català, amb l'editora Agnès Prats.

El dia 20 d'abril hi va haver una conferència sobre «El siglo XIV en la Cataluña central», a càrrec de l'escriptor i periodista Jesús Ávila Granados, amb posterior presentació de la seva novel·la *La quimeira del agua*.

Amb l'activitat «Llegir òpera», el dijous 25 d'abril, es va fer una xerrada sobre *Turandot*, de Puccini, a càrrec d'Albert Ferrer, historiador de l'art i musicògraf. Posteriorment es va anar al teatre Kursaal de Manresa a veure l'obra.

Les xerrades d'art que organitza el Cercle Artístic del Moianès van comptar aquest mes d'abril amb l'artista plàstica, docent i terapeuta Helena Portella. Els assistents pogueren admirar la seva obra *in situ*.

Amb l'exposició del mes de maig es va fer un petit homenatge a Jules Verne, de qui en el 2023 es commemoraren els 150 anys de publicació d'una de les seves novel·les més conegudes: *La volta al món en 80 dies*.

Per altra banda, es van realitzar dos tallers relacionats amb la ciència. El primer, amb part dels alumnes de tercer d'ESO, que experimentaren amb la química a la cuina. I el segon, un taller per a infants, on es provà de fer *slime*, però no acabà de sortir (coses de la química).

Per últim, durant el mes de maig es van recuperar, amb molt èxit de públic, les xerrades dels «Moianesencs voltant pel món», amb la col·laboració del Fanal. La primera sessió, «Trekking per les terres de Ladakh "el petit Tibet" a l'extrem occidental de l'Himàlaia», va anar a càrrec de Muntsa Berengueras i Jaume Planes, de Calders. La segona, «Del Cap Nord a Moià en bicicleta», la va oferir Pol Miranda Alibés.

Museu de Moià

Reserves a les Coves del Toll

Des del gener d'enguany les visites a les Coves del Toll els caps de setmana i festius funcionen amb reserva prèvia. Per a efectuar la reserva cal trucar al Museu de Moià (tel. 938 209 134) de dilluns a divendres de 8:30 a 14:30h. Un cop feta la reserva cal dirigir-se a les taquilles del Parc Prehistòric de les Coves del Toll el dia de la reserva i obtenir l'entrada física. Es recomana de ser-hi un quart abans de l'hora de la visita.

Setmana dels Geoparcs

El Geoparc de la Catalunya Central ha celebrat la Setmana dels Geoparcs Europeus entre el 18 de maig i el 2 de juny amb una vintena d'activitats relacionades amb el patrimoni geològic obertes al públic en general. El Parc Prehistòric de les Coves del Toll, patró i membre del Geoparc, hi ha organitzat dues activitats: el 18 de maig, coincidint amb la Nit Internacional dels Museus, es van fer visites geològiques nocturnes a l'interior del jaciment de la Cova del Toll i un *Escape Room* pel Parc Prehistòric de les Coves del Toll; i el 2 de juny, una visita geològica als voltants de la Cova del Toll, a càrrec del geòleg Jordi Espuny.

Biosphere 2024

La certificació *Biosphere* és una certificació en sostenibilitat per a empreses i destinacions en què s'apliquen processos de millora contínua dels ODS (objectius i metes de desenvolupament

sostenible) i dels 169 objectius de les Nacions Unides. El Museu-Parc Prehistòric de les Coves del Toll treballa cada any en la realització de millores sostenibles dels dos equipaments. Fruit d'aquesta tasca conjunta ha estat la revalidació del distintiu per a l'any 2024. El propassat 22 d'abril la regidora de Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Moià, Eva Roger, va recollir el distintiu en nom dels equipaments municipals, que veuen premiat, un cop mes,

l'esforç per obtenir la millora contínua dels criteris internacionals de sostenibilitat avalats per l'ONU en els espais que es gestionen.

Exposicions temporals

Actualment es pot visitar la segona exposició temporal de l'any, de l'escultor Fèlix Atmetlla Andreu, que ens presenta *Es dona. Escultures en realitat augmentada*, on es mostren les tècniques escultòriques tradicionals

i les tecnologies actuals en el context de les Coves del Toll. La mostra és oberta al públic i es pot visitar en l'horari habitual del Museu de Moià fins al 30 de juny. Per a gaudir de l'exposició és imprescindible descarregar-se l'aplicació *esdona*.

El calendari expositiu continuarà a l'estiu amb una instal·lació artística contemporània d'Ex Abrupto lligada directament al Festival Experimental de Creacions Contemporànies, amb el títol *Violència: una altra violència o el textut violent*, que tindrà lloc els pròxims 5-9 de juliol.

Informació de la Junta

Associació de Gent Gran de Moià-l'Esplai

Arran de l'assemblea de l'associació celebrada el dia 17 d'abril us informem dels canvis i us donem a conèixer que la nova junta està formada per: M. Rosa Janer Ramos, presidenta; Ramon Rovira Ferrer, vicepresident; Montserrat Aliberch Fàbregas, tesorera; Pilar Espuña Figueras, secretària; i com a vocals, Josep Gaja València, Sofia Padrisa Villà, M. Carme Salinas Gallán, Adelina Guiteras Arisa, Núria Vilarmau Ferrer i Àngel Cabeza Gené.

Durant aquest curs 2023-2024 s'han dut a terme una colla d'activitats en les quals han participat 385 socis. S'han fet cursos de llengua anglesa, llengua catalana i converses en francès; activitats físiques com ioga, pilates, aeròbic, ball en línia, tai-txi i en forma; manualitats com fer mitja i puntes al coixí; xerrades sobre «la

meva salut»; cursos de com fer videotrucades i la utilització del WhatsApp. Altres activitats lliures que es fan a la sala gran són ping-pong, billar, torneig de parxís, torneig de canasta i escacs.

Els grups, tant el de teatre com la coral, han continuat amb els seus assaigs i actuacions.

El diumenge també s'organitzen espectacles i actuacions, com ara balls de saló, ball en línia, teatre, concerts, corals i projeccions de cinema.

També s'ofereixen sortides culturals d'un dia i viatges d'uns quants dies, que tenen molta acceptació.

Per a fer-se soci de l'Associació de la Gent Gran de Moià només cal tenir seixanta anys, estar jubilat o prejubilat i pagar la corresponent quota anual. En data del 15 de maig som 660 els socis i sòcies.

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Amb l'arribada del bon temps, sortim del niu

Hospital-Residència Vila de Moià

El dimarts dia 23 d'abril vam celebrar la festa de Sant Jordi.

A l'hora d'esmorzar, la Junta Directiva ens va regalar una rosa a cadascú. A mig matí vam sortir a escoltar les lectures al carrer que feien en diversos indrets els alumnes de l'Escola Pia, l'Escola Josep Orriols i Roca i l'Institut. Per a poder sortir al poble un bon grup de residents, ens van ajudar alumnes de l'Institut de Moià.

Per ser un dia ben especial, abans de dinar vam compartir un aperitiu. I de postres vam tenir una agradable sorpresa: una rosa de cinta amb un bombó, fet per la junta. A tots els residents els

va agradar molt i estaven molt agraïts.

La setmana de Sant Jordi va ser una setmana molt bonica. També vam gaudir dels contes dels nens i nenes de l'Escola Josep Orriols i Roca i les manualitats de les alumnes de l'Institut.

Durant aquesta primavera, els residents que es troben a la Unitat de Psico-geriatria han treballat per poder exposar una catifa. Aquesta catifa s'ha fet manualment amb paper de seda i pintura. Esperem que us agradi i l'hàgiu poguda veure el dia de la festa de Corpus Christi.

Residents i acompanyants a la plaça del CAP (fot. Hospital-Residència)

Treballem el comerç local

Escola Pia de Moià

Sota el paraigua del nou currículum educatiu i la llei que regeix l'educació (LOMLOE) aprovada l'any 2022, es dona molta importància a l'aprenentatge cooperatiu. Una metodologia que pretén practicar i fomentar l'esperit crític, el treball cooperatiu, el respecte i la solidaritat, l'empatia i l'escolta activa, la igualtat i l'equitat, i la tolerància dels alumnes. Tot això s'aconsegueix treballant en petits grups amb uns criteris determinants; heterogenis, mixts, amb càrrecs de responsabilitat (coordinador, secretari, portaveu i material) i confeccionats pels docents, ja que d'aquesta manera es busca que cada integrant del grup tingui uns potencials diferents per a poder enriquir els altres i incrementar el rendiment de tots plegats, al mateix temps que es contempla l'atenció a la diversitat. Amb aquesta metodologia hom vol posar els alumnes al centre de l'aprenentatge.

Sembla que el sistema s'ha adonat de la importància que té aquesta metodologia aquests dos darrers anys, però la nostra escola, l'Escola Pia de Moià, des del 2016 que hi treballa: és el projecte SUMMEM. L'iniciem ja a les etapes més primerenques, I3, i es duu a terme fins a 6è. Cada curs escolar treballa en relació amb uns itineraris (projectes) ben diferents que han anat creant els mateixos docents segons els temes que es volen aprofundir, ja que tots els àmbits es poden interconnectar en un únic contingut.

Enguany l'equip docent de Cicle Inicial hem apostat per crear un itinerari compartit entre els nens i nenes de 1r i 2n. Un projecte de l'àmbit de medi social que té relació amb el poble i el seu entorn: *La importància de les botigues petites, locals i centenàries de Moià*. Per a dur a terme aquesta investigació, cooperem amb el Bot i la lga d'EPIAGames, uns professionals dels jocs de taula que en volen dissenyar un de la nostra investigació.

Fot. Escola Pia

Gràcies a ells, estem coneixent els diferents tipus de sectors, hem après a orientar-nos en un mapa situant-hi cada botiga, estem aprenent a fer gràfics en línia i de barres per a representar els anys de les botigues centenàries i quantes n'hi ha, hem investigat i comprès notícies relacionades amb botigues del poble, hem pogut visitar un comerç local i centenari de Moià que ens ha obert el seu obrador i explicat com es fa la venda a un client, sa-

bem què vol dir ABIC i tot el seu recorregut, etc. I continuem amb la necessitat d'investigar i conèixer sobre el tema i en especial «*Què passaria si tanquen totes les botigues petites del poble perquè es construeix un gran supermercat?*».

Serem tan experts en el tema que ves a saber si en Bot i la lga voldran que acabem fent nosaltres el joc de taula de les botigues locals i centenàries de Moià... Serà un gran repte que només l'aconseguirem si treballem de manera cooperatiu! Junts SUMMEM!

Experiència d'aprenentatge a Hèlsinki

Griselda Aragay, mestra d'anglès, Escola Josep Orriols i Roca

Com a docent de l'Escola Josep Orriols i Roca i com a especialista en llengua anglesa, he tingut l'oportunitat de participar en una experiència de mobilitat a Hèlsinki, Finlàndia, del 6 al 10 de maig d'enguany. Juntament amb altres docents de Catalunya, hem visitat el centre educatiu Malmin Peruskoulu per observar l'ensenyament de la metodologia AICLE (Aprenentatge Integrat de Continguts en Llengües Estrangeres).

En arribar a Malmin Peruskoulu, una escola de primària situada al nord-est de Hèlsinki, em va sorprendre la tranquil·litat, l'autocontrol i la disciplina que es respirava a l'escola: els alumnes parlant en veu baixa, entrant esglaonadament, traient-se la roba d'abrigar i descalçant-se o posant-se les sabatilles per a entrar a classe. De seguida em va agradar la senzillesa, la calma, el respecte i l'harmonia que hi havia al centre.

Un dels aspectes que em va impressionar va ser l'autonomia dels alumnes, la confiança, la llibertat, la independència i la seguretat que tenen els infants finan-

desos des de petits per a agafar el transport públic i caminar sols a l'escola o jugar a l'aire lliure sense supervisió constant. A més, al centre hi ha aules preparades per a fomentar la participació dels nens i nenes en activitats diàries, com ara tallers d'art, de cuina, costura o fusteria, que requereixen responsabilitat personal i fomenten la creativitat i la innovació.

Voldria destacar el bon nivell d'anglès tant dels docents com dels alumnes tenint en compte que els finlandesos tenen una gran exposició a la llengua anglesa a través dels mitjans de comunicació. A l'escola visitada, el 25% de les matèries es treballen en anglès a través de la metodologia AICLE.

En definitiva, he viscut una experiència molt enriquidora i he après molt sobre la cultura, la societat i el sistema educatiu finlandesos, que prioritzen el benestar dels alumnes i la qualitat de l'ensenyament. M'emporto aquestes pràctiques a Catalunya i el repte d'incorporar elements del model finlandès per a aportar beneficis significatius a la nostra escola.

Esther Plaza (Súria), Griselda Aragay (Moià), Jenna Balk (Hèlsinki), Óscar Sevillano (Sant Boi de Llobregat), Pilar García (Cornellà de Llobregat) i Guiu Muns (Arenys de Munt)

PERFILS

Apunts de cultura. Companyia Tres Panys

Eduard Altarriba i Bigas

Em trobo amb els tres joves integrants de la companyia Tres Panys a Les Faixes, un espai on ja han estrenat dues obres i d'on, de facto, han esdevingut la companyia resident. Són la Júlia Palau i l'Oriol Torres com a actors i el Pau Arissa en la direcció, encara que, com a bona companyia de teatre amateur, han de fer tots els papers de l'auca escènica: tramoistes, decoradors, publicistes, transportistes...

Quan vau decidir engegar un projecte de teatre?

—Pau [P]: Ve de molt lluny.

—Júlia [J]: Des que ens vam conèixer que vam dir «anem a fer alguna cosa».

—P: Com a Tres Panys vam estrenar la primera obra el maig del 2023, ara fa un any, però el projecte va començar a finals del 2022. I molt abans d'això, des dels setze o disset anys, ja hi havia hagut diversos intents. Havíem intentat fer una parell d'obres a l'institut. Després vam intentar fer *Set dies*, que tenia set personatges que van anar canviant d'actors (alguns van canviar fins a tres vegades!) i al final aquesta obra va caure. Encara vam intentar-ne una altra que també va caure...

—J: Va ser un desànim i ens vam dir: «Haurem d'acceptar que és molt complicat engegar una companyia de teatre des de zero.» Havíem acabat les opcions de Moia i el Moianès.

—P: Però més tard vam coincidir als Pastorets després de la pandèmia, el 22-23. Vam fer un trio consolidat amb els papers de Lluquet, Rovelló i Isabeló. Durant els assajos d'aquests pastorets ja vam decidir fer alguna cosa.

—Oriol [O]: Teníem «mono» de teatre.

¿I vau començar amb *Imagina*, la vostra primera obra?

—P: Volíem fer una obra per provar. I que fos fàcil, només amb dos personatges.

—J: Aquesta va ser la clau. Entre tres tot és molt més fàcil. També és veritat que anàvem molt motivats, amb molt compromís i teníem clar el que volíem fer.

—P: Vam produir-la en quatre mesos. Va anar com *in crescendo*, amb un guió que en principi semblava molt bàsic, però després vam pensar que hi podríem afegir això o allò... Total, que vam acabar girant la truita del guió, mantenint el text, però transformant-ho tot plegat. Val a dir que el regidor municipal d'aquell moment, el Gabriel [Roselló], va apostar pel projecte i ens va donar suport.

En quin moment, a part de fer l'obra, vau decidir formar una companyia de teatre?

—O: Al principi no calia, perquè al cartell només cal posar-hi un nom, dir qui som.

—P: Però l'endemà d'estrenar *Imagina*, quan plegàvem, ens van trucar de l'Esplai per si la podíem anar a fer allà. I després ens van dir d'anar a representar-la a la Mostra Juvenil de Teatre Amateur de Catalunya, a Sant Feliu de Codines. Semblava que s'estaven movent coses. Va ser el grup de Sant Feliu qui ens va recomanar constituir-nos legalment.

—J: Així ens podíem federar...

—P: Després l'ajuntament ens va contractar per a tornar-la a fer a l'octubre i a partir d'aquí...

—J: És clar, perquè a l'ajuntament ens demanava un NIF.

Com vau decidir el nom de Tres Panys?

—J: El primer dia d'assaig vam venir aquí a Les Faixes i, a l'hora de tancar, ens vam carregar el «candau». I vam dir:

«Calla, que se'ns hagi espatllat el "candau" i que no tanqui és com que hem obert el teatre i no el podem tancar.» Però «candau» no està ben dit en català, és *cadenat*, i cadenat no ens agradava. Vam buscar un nom que tingués alguna relació i vam acabar pensant «no ve d'un pany», però quedava molt com de La Trinca.

—J: Aleshores, un dia era a casa i tenia una figura amb un tres. Me l'anava mirant i vaig pensar: «Calla... tres panys.» Però no es diu Tres Panys perquè siguem tres (sembla que aviat serem més). A Moià va haver-hi el Teatre Viñas, que va ser enderrocat, després el teatre del Casal, que està tancat i caient a trossos, i el tercer és aquest, Les Faixes, que no és ben bé un teatre, però és l'espai on treballem i actuem. Hi ha hagut altres espais escènics, però per a nosaltres aquests són els més significatius.

—J: Hem obert el tercer i ja no es tancarà. D'aquí els Tres Panys.

—O: I perquè sona bé...

I tot seguit va decidir fer el segon espectacle, *Certes mentides*.

—J: Teníem clar que en faríem una altra. Anàvem fent pastorets i ja estàvem buscant, però és difícil trobar obres de dos personatges. N'haviem triada una, però al final la vam posposar perquè vam veure que era una bogeria a nivell d'escenografia i tot plegat...

—P: Aleshores, a principis de febrer vam llegir aquesta i vam tenir clar que era la que faríem.

—J: En tres mesos.

—P: Vam demanar els drets d'autor i vam començar a treballar fins ara, a l'estrena del maig. Ha sigut bastant bogeria. A l'inici encara, però al març va començar a accelerar-se i per Setmana Santa ja va ser una bogeria: assajàvem quasi cada dia.

Oriol Torres, Pau Arissa i Júlia Palau (fot. Brian Petitbò)

Els s'havien d'aprendre una pàgina al dia, però cap al final ja eren quatre pàgines.

Quan decidiu estrenar al maig?

—P: En un principi havia de ser el diumenge 12. Però el Pere Aragonès va convocar eleccions per al dia 12 i aquest és un col·legi electoral que es tancava divendres. Vam plantejar-nos altres espais, però era tot ple. Al final ens van dir que tenien lliures el divendres 3 i el dissabte 4 de maig. Vaja, que vam tenir una setmana menys.

Certes mentides és una obra arriscada, amb moments incòmodes. Quina recepció heu tingut?

—J: Millor de la que ens pensàvem. Ens feia por, perquè molta gent de Moia espera una comèdia de diumenge, fàcil, que faci gràcia. Però volíem fer una cosa diferent. Ha sigut arriscat i ha costat, però al final ha agradat.

—O: Pel cartell ja podies intuir que era una altra cosa. Teníem ganes de canviar, sent conscients que al final ho fem per a nosaltres.

—J: I també està bé tenir varietat. Podríem fer comèdies perquè sabem que a la gent els agrada, però es poden fer altres coses.

En comparació, Imagina era una obra amable, amb una estructura narrativa clàssica.

—P: Sí, en comptes de plantejament, nus i desenllaç, *Certes mentides* gairebé és una obra amb nus, nus i nus. No hi ha cap explicació de qui són els personatges, d'on venen i per què hi són. I no és que amaguéssim informació. Nosaltres tampoc ho sabíem. El guió no en diu res i no ho hem volgut saber. Quan fas una obra com *Imagina*, crees una «prehistòria del personatge», saber qui és i d'on ve... Però aquí l'autor no volia això. No hi ha una tasca prèvia, has d'anar trobant el to a mesura que es va construint l'obra.

—J: Cadascú s'emportarà una història completament diferent.

La pregunta obligada és: ara què?, teniu la següent obra (si es pot dir)?

—P: La idea és rodar una mica *Certes mentides* i fer-la créixer. Tenim algun «bolo» confirmat. La tornem a fer a la Mostra de Teatre del Moianès i a la Mostra Juvenil de Sant Feliu.

O: I la primera escena la mostrarem a Sallent pel setembre, que s'hi fa una mostra de teatre de la Catalunya Central. I també seguirem rodant *Imagina*.

—J: Encara no la tenim decidida, però disposem d'un parell d'opcions.

—P: A l'estiu parem per salut mental i perquè hi ha la Cabra d'Or, casals i festes majors... Però pel setembre hi tornarem.

—O: I la idea per al setembre és no fer-ho amb quatre mesos—riuen tots tres.

I no contents d'anar empalmant obres de teatre, heu decidit organitzar la Mostra de Teatre Amateur del Moianès.

—P: Va ser l'ajuntament qui ens va proposar de fer una mostra de teatre, però ens ho va deixar molt obert, sense acotar res. Després de moltes voltes vam proposar al regidor, Lluís Cascales, que podríem fer una mostra amb grups amateurs del Moianès. Va dir que sí, i via lliure per a organitzar-ho. I a partir d'aquí ha vingut la gran feina de muntar-ho.

Ho organitzeu vosaltres sols?

—J: Sí, en paral·lel a la preparació de l'obra i mentre encara fèiem «bolos» de l'anterior.

—P: L'ajuntament ens ha donat suport de material, espai i diners. Però l'organització, el contacte amb grups, la coordinació i tot plegat ho hem fet nosaltres. Ha sigut una feina de fer quadrar llocs, espais, horaris... No hi ha gairebé cap obra seguida en un mateix espai per a donar temps a muntar i desmuntar.

—J: Nosaltres hi actuem amb *Certes mentides*, però hi va haver un moment en què nosaltres no hi cabíem! Al final vam moure quatre coses i podem actuar.

Quants grups hi participen?

—P: Onze actuacions i dotze grups

—O: Pensàvem que serien cinc grups i han acabat sent onze.

Els coneixíeu tots o heu hagut de fer un treball de recerca?

—P: Hem fet recerca a través dels nostres recursos, contactes i el que ja coneixíem. Però al principi, quan els trucàvem, no acabaven d'entendre què era aquesta proposta ni qui érem nosaltres, perquè tot era molt nou... Vam quedar de trobar-nos un dia, els vam explicar la idea i a partir d'aquí tot es va anar lligant.

—O: Cal dir que a nivell de comarca i de poble hi ha moltes ganes de fer coses. Tothom té moltes ganes de venir.

Déu n'hi do trobar tants grups tenint en compte que aquí a Moià, per exemple, hi havia una certa sequera, sobretot comparat amb altres èpoques.

—O: També són impulsos. Per exemple, els de l'Ateneu estan començant i els ha anat molt bé tenir un *deadline*.

—P: Sí, per exemple, l'altre dia vaig preguntar als de Calders si estrenaven abans, però em van dir que no, que sort de la mostra, perquè així tenien una data i s'hi posaven.

—J: A nosaltres ens passa, que si no tenim una data...

Quins espais feu servir?

—P: Les Faixes, l'Auditori (que hi ha les de Sant Feliu fent una obra molt «xula»), l'Esplai i l'Escola Pública (gimnàs i pista).

—J: I una *performance*. Diumenge al matí s'ha d'anar al mercat, i allà t'ho trobaràs. Serà col·lectiva i muntarem un bon pollastre amb tots els grups.

Imagino que és una pregunta prematura, però aquesta mostra neix amb voluntat de continuïtat?

—P: No ens ho hem plantejat. A veure com respon el poble, si ve gent i si l'ajuntament hi torna a apostar... I també a veure els grups, si estrenen una altra obra i la

volen portar. Perquè potser d'aquí al maig de l'any vinent encara no n'hauran fet una altra.

¿Creieu que la vostra proposta, tant la companyia com la mostra, pot ser un revulsiu per a reviscolar el món del teatre i la cultura en general a la comarca?

—P: Tant de bo.

—J: Almenys que es vagi parlant de teatre i es vagin representant més obres fetes aquí. Que està molt bé que vinguin companyies de fora, però que es generin propostes aquí és la màgia del teatre amateur.

—O: És la gràcia del teatre amateur, que tothom qui vol, pot: nosaltres, el teu amic o el teu veí.

—P: A vegades semblen grups tancats. Però sovint els falten certs perfils. Els de Monistrol ens deien que ara començava a entrar gent i que tant de bo els n'entrés molta més. Segur que hi ha grups amb obres que no poden fer perquè no són suficients. Nosaltres mateixos tenim obres guardades amb més personatges.

Esteu oberts a deixar entrar més gent a la companyia?

—P: Sí, però demanem compromís. La nostra mentalitat és fer coses amb consistència.

—J: Has d'estar disposat a passar-t'ho malament i treballar molt perquè les coses tirin endavant.

—O: És com els caps que gestionen el Cau, hi dediquen moltes hores. És bolcar-s'hi.

Els deixo comentant la jugada asseguts a les cadires plegables del teatre, ara buit (esperem que un dia hi arribem a veure grades com cal). Són joves, plens de ganes i d'iniciativa. Marxo convençut que seran una peça important de l'activitat cultural del poble i la comarca en uns anys en què es necessitaran mans, idees i bona feina per a bastir el Moià del futur.

FINESTRA OBERTA

Les pàgines d'aquesta secció volen ser una finestra oberta a l'obra dels creadors del Moianès. Un espai perquè es visualitzi la seva obra i perquè ells mateixos, amb la seves paraules, es presentin als lectors de LA TOSCA. «Finestra oberta» vol explorar la creativitat i la diversitat de disciplines artístiques nascudes de la mà dels artistes que nodreixen amb cultura el nostre entorn. – Neus P. Cirera.

«Desconstrucció» de Roser Oduber

«Desconstrucció», obra en procés

Som, forts i febles, durs i fràgils.

Descomponc una realitat per reconstruir-la i mostrar-la d'una manera diferent.

Visc envoltada de calç: el blanc brut de terres, el so de les pedres cuites, lleugeres, buides, que resten als forats del forn.

Recullo les restes de calç d'un forn que va deixar de funcionar fa seixanta-cinc anys. Conscient del regal, les agafo amb cura i respecte. Cada cop en queda menys, cada obra serà aviat la darrera. El jaciment s'esgota. El resultat és únic, no és un blanc net, pur. Conté restes d'altres terres i materials orgànics. Potser de mamífers desfets... O d'aquella dona que diuen que van fer desaparèixer durant la postguerra.

Cada obra és una unitat de mesura temporal. Imagino que puc arribar a metres sota terra, treure'n capes i capes de cendres i calç. Trec la meua font d'inspiració de palades, fermes i decidides. Omplo el carretó d'esperança i el buido al meu estudi. Un núvol de pols blanca creix i ho empolsima tot.

Sento a la gola la sal insípida, dura i asfixiant de la pols volàtil de la calç.

Roser Oduber

Sobre Roser Oduber

En una època en la qual es diu que la pintura està desgastada, que progressivament és reemplaçada pels nous mitjans, que pertany a l'expressió passada, ens vam trobar amb artistes com Roser Oduber que, en lloc de fugir de la pintura, ha decidit aprofundir més en les seves possibilitats expressives i simbòliques. El resultat d'aquesta elecció és una pràctica pictòrica independent on els trets derivats de la naturalesa s'interrelacionen amb les especulacions intel·lectuals del pintor.

Roser Oduber és la prova que la pintura és un art més viu que mai. El seu art, que la va seguir en el cor de la naturalesa en la qual va decidir viure, es despulla i es reforça alhora, gaudeix del més pur espai creatiu imaginable i utilitza les seves matèries primeres per a expressar-se. D'aquesta relació gairebé carnal amb el seu entorn neixen sentiments, emocions, idees i després obres com tantes finestres obertes al nostre origen, la nostra identitat i el nostre futur. Lluny del caos de la modernitat, Roser ens convida a la vitalitat.

Daniel Giralt-Miracle

Roser Oduber Muntañola (Panamà, 1957), artista i gestora cultural, és directora del Centre d'Art Contemporani i Sostenibilitat (CACiS) El Forn de la Calç, de Calders. Directora artística del Festival «Jardins de Llum» de Manresa des del 2015, i darrerament del nou festival de *Land art* de l'Anella Verda de Manresa «Microscopies». Oduber és una artista de reconegut prestigi i llarga trajectòria professional. Les seves obres figuren en importants col·leccions, com la Col·lecció Testimoni de La Caixa, la Fundació Vila Casas, l'Obra Cultural de Caja Madrid, així com en diverses col·leccions privades.

MOIANÈS

Junts guanya en els deu pobles, en ple retrocés independentista

Jaume Clarà

Unanimitat en els deu pobles del Moianès pel que fa a la llista més votada en les eleccions al Parlament de Catalunya del 12 de maig: Junts per Catalunya, amb Carles Puigdemont al capdavant, s'imposa en tots ells, amb un resultat global del 37,7% i assolint un màxim de gairebé la meitat dels votants (49,5%) a Collsuspina. Tot això en un context en què el vot independentista en tot Catalunya ha reculat. I és que amb una participació molt semblant a la de fa tres anys, però en què —com a conseqüència de l'augment del cens— han votat 350 persones més, la llista guanyadora només ha incrementat els seus sufragis en 514; i aquí s'hi haurien d'incloure les 299 paperetes que en les eleccions anteriors van anar a parar al PDeCAT.

Si les llistes independentistes l'any 2021 s'enfilaven al 77%, ara la suma de Junts, ERC i la CUP només assoleix el 64,9% (70,6% si hi incloem la ultradretana Aliança Catalana). Tant ERC com la CUP han patit una forta devallada: de

595 vots i 10 punts percentuals en el cas de la formació del president Pere Aragonès (19,5% en el conjunt comarcal, amb màxim del 25% a l'Estany) i de 231 vots i 3,9 punts pel que fa la CUP (amb 7,7% en el Moianès, i màxim de 12,9% a Santa Maria d'Oló). Per la nova força parlamentària sorgida en aquests comicis, l'Aliança Catalana de la ripollesa Sílvia Orriols, han optat 387 moianesencs (5,7%), amb els millors resultats a Calders (10,2%).

La força guanyadora a nivell català, el PSC, obté els millors resultats al Moianès en unes eleccions autonòmiques, amb el 14,4% (cosa que representa un increment de 364 sufragis i 5 punts percentuals). Els millors resultats els obté a Castellterçol (17,3%) i Sant Quirze Safaja (17,2%), on s'ha situat com a segona força, per davant d'ERC. Els Comuns, per la seva part, es mantenen pràcticament com fa tres anys (3,8%), amb els millors números a Castellcir (5,2%).

Finalment, el PP (3,9%) es beneficia de la desaparició de Ciutadans per a su-

Electors votant a Les Faixes, a Moià (fot. Xavier Rius)

CLÍNICA DENTAL PUJOL

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

mar 171 vots i 2,5 punts, amb el millor resultat, com és habitual, a Sant Quirze Safaja (7,9%). I la ultradreta espanyolista de Vox suma 51 vots i 0,7 punts fins a arribar al 3,6% i un pic del 8% a Castellcir.

Entre les forces extraparlamentàries, l'Alhora de Clara Ponsatí i Jordi Graupera va ser l'opció de 66 votants (gairebé l'1%), només deu paperetes menys que les obtingudes per l'animalista PACMA. Ciutadans en va tenir només 10.

	Part.	JxCat	ERC	PSC	CUP	Aliança	PP	Comuns	Vox
Calders	614 71,0	245 40,2	100 16,4	66 10,8	62 10,2	62 10,2	25 4,1	13 2,1	17 2,8
Castellcir	363 61,3	127 35,0	84 23,1	38 10,5	23 6,3	14 3,9	12 3,3	19 5,2	29 8,0
Castellterçol	1.243 59,4	484 39,8	206 16,9	210 17,3	74 6,1	54 4,4	50 4,1	48 3,9	37 3,0
Collsuspina	205 70,2	99 49,5	26 13,0	25 12,5	13 6,5	10 5,0	3 1,5	8 4,0	8 4,0
L'Estany	222 66,3	88 40,0	55 25,0	21 9,5	13 5,9	18 8,2	3 1,4	4 1,8	2 0,9
Granera	51 65,4	20 39,2	12 23,5	7 13,7	3 5,9	4 7,8	-	1 2,0	-
Moià	2.909 60,0	983 34,2	582 20,3	467 16,3	206 7,2	158 5,5	137 4,8	137 4,8	110 3,8
Monistrol C.	358 55,8	139 39,0	77 21,6	46 12,9	36 10,1	18 5,1	5 1,4	9 2,5	14 3,9
S. Quirze S.	281 54,7	113 40,5	38 13,6	48 17,2	16 5,7	8 2,9	22 7,9	6 2,2	18 6,5
Sta. M. Oló	573 66,9	239 42,2	134 23,7	43 7,6	73 12,9	41 7,2	6 1,1	11 1,9	5 0,9
Moianès	6.819 61,4	2.537 37,7	1.314 19,5	971 14,4	519 7,7	387 5,7	263 3,9	256 3,8	240 3,6
Moianès 2021	6.469 61,2	2.023 31,3	1.909 29,5	607 9,4	750 11,6		92 1,4	230 3,6	189 2,9

Novetats en promoció econòmica

Consell Comarcal i Consorci del Moianès

Curs de cuidador/a de persones dependents i gericultor/a

L'any 2023 el Consorci del Moianès va obtenir l'homologació per a poder oferir la formació de cuidador/a de persones dependents en institucions i gericultor/a, gràcies a un conveni amb l'Institut Moianès, que ja té les instal·lacions adequades perquè s'hi pugui estudiar el Grau Mitjà d'Atenció a Persones en Situació de Dependència. Aquesta homologació és la culminació d'anys de negociacions i tràmits per a poder oferir la titulació oficial del certificat de professionalitat.

El curs té una durada de 450 hores, incloent-n'hi 80 de pràctiques. Aquesta primera edició ha començat el mes d'abril i acabarà a l'octubre. És finançada pel Servei d'Ocupació de Catalunya amb el seu programa «Forma i insereix», adreçat a persones en situació d'atur, i hi poden accedir persones que no tinguin l'ESO acabada. En aquest programa les residències s'han compromès a contractar 6 dels 10 alumnes que acabin el curs. Un curs que han iniciat 10 alumnes, 3 de les quals ja treballen en residències, però a qui faltava la formació, amb la qual cosa podran adquirir les competències necessàries i millorar la seva situació laboral. La resta d'alumnes són dones a l'atur que amb aquesta formació podran reinserir-se com a cuidadores.

Jornada Empresarial

El dijous 18 d'abril es va fer la presentació pública del «Pla de revitalització del sector industrial i millora dels polígons d'activitat econòmica al Moianès» per part de l'empresa consultora Optimpeople, en el marc d'una jornada empresarial on també es varen presentar dues bones pràctiques per part de l'Associació d'Empresa-

ris de Bufalvent; el seu president, Bernat Ladrón de Guevara, i la gerent, Montserrat Ambrós, van explicar els projectes que han desenvolupat en l'àmbit de l'economia circular i l'eficiència energètica. Com a cloenda Genís Roca ens parlà de la importància de la transformació digital i de com incorporar la IA com a aliat al dia a dia de l'empresa. Hi va haver 41 assistents de 32 organitzacions/empreses.

Jornada «El Moianès ve de gust»

El dilluns 22 d'abril es va presentar el «Pla de dinamització turística i comercial del Moianès» i es van lliurar els distintius Biosphere a les empreses acreditades i punts d'informació turística, tot en el marc de la jornada «El Moianès ve de gust», amb cinquanta participants. Les empreses distingides Biosphere són: Restaurant Magadins Vell, Cellar Sant Miquel, Hotel Urbisol, Espai Hemalosa, Coves del Toll - Museu de Moià, Oficina de Turisme del Moianès i Gaia-Guies. En el mateix acte es va fer la presentació del nou desplegable del Moianès, *Pedra sobre pedra*.

Conveni amb la fundació ASCA

El dia 16 de maig el Consorci del Moianès va signar un conveni de col·laboració amb la fundació privada Acció Solidària contra l'Atur (ASCA). L'objectiu és establir una línia de relació en la promoció de l'economia social i la lluita contra l'atur i la precarietat, per tal d'ajudar a persones aturades que vulguin emprendre activitats empresarials o projectes en l'àmbit de l'economia social i solidària. ASCA posa a disposició de col·lectius vulnerables la possibilitat de finançar el seu projecte d'autoocupació a través de préstecs sense interessos, fins a un màxim de 15.000 euros.

Autoprotecció en cas d'incendi forestal en cases aïllades

Josep Font

«Heu d'estar preparats» és el lema que més va repetir-se en la jornada *Autoprotecció en cas d'incendi forestal en cases aïllades*. La sessió, organitzada pel Consell Comarcal i el Consorci del Moianès a l'Espai Cultural Les Faixes de Moià, va tenir lloc el dia 25 d'abril, amb un centenar d'assistents —més de noranta persones van signar a l'entrada de l'acte— i amb una audiència integrada per residents d'urbanitzacions, cases de pagès, cases de turisme rural, ramaders i també per especialistes i membres de les ADF, a més d'alcaldes i regidors del Moianès.

L'acte va comptar amb dues característiques que van ser molt ben valorades pels assistents a la sortida. D'una banda, va aplegar tots els organismes i dispositius que intervenen en un incendi forestal —Cos de Bombers, Agents Rurals, Mossos, Protecció Civil i Servei d'Emergències Mèdiques—, fet que permeté de tenir una perspectiva global del tema. De l'altra, les

set persones de la taula que van intervenir-hi havien preparat unes presentacions clares i pràctiques, a fi d'explicar i aclarir les mesures per a millorar l'autoprotecció, així com per a descriure els dispositius de coordinació i de presa de decisions.

Franges d'autoprotecció

La Llei 5/2003, de mesures de prevenció d'incendis forestals en les urbanitzacions, obliga els ajuntaments a determinar en plànols les urbanitzacions, els nuclis de població, les edificacions i les instal·lacions en medi rural, uns plànols que és preceptiu aprovar en un ple municipal i enviar a la Generalitat.

Els propietaris d'habitatges d'urbanitzacions, edificacions i instal·lacions han d'habilitar una franja de com a mínim 25 metres d'ample neta de vegetació seca. Poden deixar-s'hi arbres esclerits, a 6 metres de distància els uns dels altres, però cal que el terra estigui desbrossat. El propietari d'una parcel·la té les mateixes

Aspecte de Les Faixes, el dia de la jornada (fot. J. Font)

obligacions, encara que no estigui edificada. Pel que fa als propietaris dels boscos contigus, tenen el deure de permetre-hi l'accés, si el bosc limita amb una zona afectada, però no és obligació seva crear la franja de seguretat.

L'explicació s'acompanyava d'imatges que mostraven la diferència en la propagació d'un foc, amb franja i sense, i com un arbre de només 3 metres d'alçada pot generar flames de 10 metres. A les urbanitzacions, moltes edificacions disposen d'alarmes, amb quota mensual, per a prevenir robatoris o ocupacions. Ara bé, si arriba un incendi les conseqüències poden ser molt pitjors que amb una ocupació, perquè podem quedar-nos directament sense casa. «Si arriba el foc, estàs preparat?» era el títol d'una de les presentacions que interpel·lava els assistents, perquè no tothom té aquest grau de consciència.

Consells al sector ramader

Només a la Catalunya Central hi ha 5.999 explotacions ramaderes donades d'alta. No pot organitzar-se l'evacuació d'una explotació ramadera i, si es crema, desapareix directament l'activitat econòmica principal. Els consells al sector ramader són ben concrets, com mantenir un paràmetre de 2 metres al voltant d'edificis i instal·lacions, com pellers i granges, o bé col·locar malla mataguspaires als tubs d'escapament de la maquinària agrícola. Acabada la sega, cal fer una passada de tractor al perímetre del camp i més si és al costat d'un camí. Es va insistir que els femers no han d'estar en contacte amb marges on hi hagi vegetació, ja que autocombustionen. Cada any, a Catalunya, hi ha incendis provocats per femers, com també n'hi ha cada any de provocats per soldadors, radials o bufadors. Es recomana, en aquest sentit, que quan s'hagin d'utilitzar hi hagi sempre dues persones, i amb pantalles protectores. Es va recor-

dar que les bales de farratge i palla, en determinades condicions de temperatura i humitat, poden autocombustionar, així que no és recomanable acumular-les totes en un lloc.

Alertes, confinaments i evacuacions

El Pla INFOCAT estableix com es coordinen les diferents unitats que intervenen en els incendis i com s'organitzen amb els ajuntaments. Des de Protecció Civil va presentar-se la gradació i les mesures que es prenen quan es declara una prealerta, una alerta o bé una emergència. L'abril de 2023 van fer-se les primeres proves d'alertes al mòbil, que només s'activen si cal donar una pauta, com ara un confinament o una evacuació. Es poden emetre missatges de forma zonificada, per antenes, però és important llegir bé el missatge abans d'aturar l'alerta del mòbil, perquè s'ha comprovat que moltes persones s'atabalen per a apagar el so, sense llegir prèviament el text de les instruccions.

En cas de confinament, cal retirar el material combustible al voltant de la casa, com els tendals, i tancar o allunyar-ne els vehicles. És important recollir les persianes i taponar els orificis per evitar fums, així com retirar els sofàs de les finestres. És millor confinar-se en habitacions interiors i, si són totes exteriors, fer-ho en la que estigui a la part posterior de l'incendi. També cal pensar i recollir els animals de companyia abans que arribi el foc. Cal evitar totalment les autoevacuacions. L'experiència demostra que és molt més perillós autoevacuar que el confinament, perquè provoca més víctimes.

En cas d'evacuació, és important tenir preparada una motxilla amb el necessari, una muda i medicaments. En sortir, cal tancar la casa, els porticons i les claus de pas de gasoil i gas. Habitualment les evacuacions tenen una durada d'entre 24 i 48 hores.

Asseguts a la taula, d'esquerra a dreta: Jordi Calafell, cap territorial a la Catalunya Central del Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM); Agnès Centellas, responsable de Protecció Civil a la Catalunya Central; Santi Lleonart, cap de Regió Emergències Centre del Cos de Bombers; Elena Roca, directora dels Serveis Territorials d'Interior a la Catalunya Central; Jaume Torralba, cap de Regió dels Agents Rurals; Jaume Roca, sotscap ABP Bages, Cos de Mossos d'Esquadra; Trini Bardolet, cap Unitat Regional Medi Ambient RPC, Cos de Mossos d'Esquadra (fot. J. Font)

Arriba l'incendi: mossos, emergències mèdiques i bombers

La finalitat dels cossos policials és la protecció de la gent. Cal garantir la mobilitat de totes les unitats que actuen a l'incendi i és per això que es tanquen els accessos, per a evitar massificacions, d'una banda, i també per a evitar accidents, com alguns que hi ha hagut entre motocicletes i botes, per exemple. L'extinció d'un incendi comporta situacions de nervis. És una feina ingrata, la del policia que no deixa accedir una persona als seus béns, afectats per l'incendi o la gestió dels individus que es neguen a evacuar perquè no

veuen l'incendi davant de casa. Sovint, la informació que circula pels grups de whatsapp és parcial o no està contrastada, per la qual cosa és necessari acudir a fonts oficials per informar-se. Són els bombers qui en tenen una visió global.

En un incendi, el Servei d'Emergències Mèdiques facilita els dispositius amb què compta, com l'helicòpter i les unitats de servei avançat. A cada moment se sap quants llits d'UVI hi ha als hospitals de Catalunya i s'envien prealertes als hospitals perquè puguin derivar els pacients, en cas d'un accident o d'un ferit. En situacions de confinament es té cura especial de

L'incendi iniciat el 17 de juliol del 2022 al Pont de Vilomara va afectar urbanitzacions de Sant Fruitós de Bages i obligà a confinar la població de Navarcles; una trentena de cases quedaren malmeses (fot. Cos d'Agents Rurals)

malalts crònics o que requereixen atenció, com en els casos de diabètics o hemodialisi. Va insistir-se en els serveis de psicologia de guàrdia, perquè en els incendis abunden les tensions emocionals, i també perquè a vegades hi ha males notícies a transmetre, com que s'ha cremat un habitatge.

Catalunya té una distribució territorial disgregada, atomitzada, amb molts elements vulnerables distribuïts pel país, com cases de colònies i cases de turisme rural. Aquesta característica és un actiu, que enriqueix el paisatge, però que obliga el cos de bombers a preparar-se i a disposar d'un coneixement del territori exhaustiu i actualitzat. La presentació dels bombers anava acompanyada d'imatges d'incendis afectant elements vulnerables,

com instal·lacions ramaderes, edificacions i cases de colònies. En l'incendi de l'Alt Empordà del 2012, que va cremar més de 10.000 hectàrees, hi havia més de 600 elements vulnerables i era materialment impossible atendre'ls en un temps tan curt. El foc del Pont de Vilomara del 2022, que va malmetre o destrossar 30 cases, en alguns moments es propagava a 4 quilòmetres per hora i creixia a 600 hectàrees/hora. En aquestes situacions, el marge de maniobra és mínim.

Són exemples dels incendis de sisen generació, els incendis que ens venen. Amb unes comarques metropolitanes i de la Catalunya Central amb moltes urbanitzacions i elements vulnerables, la societat ha de prendre un rol actiu en la prevenció dels incendis. Elena Roca, del Departament

ment d'Interior, va anunciar que, tot i les pluges previstes [una previsió que s'ha acomplert], hi ha també la previsió d'una campanya forestal intensa, aquest estiu. Les normes i pautes són clares i hem d'estar preparats.

La protecció i riscos dels incendis a Moià i el Moianès

Entre els assistents a la jornada hi havia Montse Ferrer, primera tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Moià, i Joan Antoni Mur, inspector en cap del Cos d'Agents Rurals, amb qui hem parlat dels riscos dels incendis i de les mesures de protecció. A finals de maig, la previsió sobre la campanya d'incendis s'ha modificat notablement, assegura Mur:

«Les pluges de finals del mes d'abril i maig fan preveure una campanya d'incendis més relaxada, aquest estiu. Ara bé, estem tenint els darrers anys recurrència d'episodis de temps de condicions extremes. Si hi ha persistència de temperatures molt elevades i d'humitats relatives baixes ens podem trobar, a finals d'estiu, d'haver d'abordar situacions complicades. Però comencem l'estiu amb un bon estat de la vegetació, que ens fa pensar en una campanya d'incendis curta, ja que a partir de mitjans d'agost les nits s'allarguen i la humitat és més elevada.

»Al Moianès hi ha moltes masies habitades, granges i molt bosc. L'avantatge és que hi ha una part, per sobre dels 700 metres d'altitud, on hi ha més humitat. La part més delicada és tota la zona de Calders i Monistrol de Calders, perquè està a menys altitud, d'una banda, i també perquè està molt exposada al vent de ponent, que a l'estiu és molt sec i que pot bufar amb força. Al Moianès les zones de risc per un gran incendi forestal són la vall de Marfà i la vall de la Gavarresa: són valls llargues, exposades a ponent, fet que pot facilitar una ràpida propagació del foc. El que faria patir és un foc iniciat a Navar-

cles, Monistrol o Artés amb una ponentada que, amb l'orografia de les valls, el podria portar cap aquí.

»Les urbanitzacions, al Moianès, no estan en la situació que vam veure en l'incendi del Pont de Vilomara i Sant Fruitós de Bages. Per això és tan important mantenir les franges de protecció de les urbanitzacions netes, així com les parcel·les. Hi ha conscienciació del risc d'incendis a Catalunya i la col·laboració dels ciutadans és important. La societat és molt respectuosa amb les normes i també tenim una altra característica, gairebé única al món, i són les ADF's. Aquest cos de voluntaris, de proximitat, permet actuacions immediates. La seva tasca, tant de vigilància com de primera intervenció, és bàsica. I és que tots els focs comencen petits. La capacitat de resposta per a una primera intervenció és bàsica: el 90% d'incendis a Catalunya són menors d'una hectàrea, i això vol dir que aquesta primera intervenció és essencial.»

Montse Ferrer, que també assumeix la cartera de Medi Ambient, descriu les eines de prevenció i planificació de l'ajuntament, que es recullen en el Document Únic de Protecció Civil Municipal, el qual engloba tots els riscos:

«Cada any s'actua en el manteniment dels camins municipals d'ús públic de Moià. Tenim els camins dividits en diferents sectors, i uns ajuts de la Diputació permeten destinar-hi cada any entre 30.000 i 35.000 euros. Entre els anys 2016 i 2021 es va actuar per a fer les franges perimetrals de la urbanització de la Monjoia i dels sectors A i B de Montví. Aquestes setmanes estem fent el treball de camp per a actualitzar la informació dels elements vulnerables, és a dir, que es troben en medi rural, que estan envoltats de vegetació i que estan habitats. La voluntat és portar-ho a l'aprovació del mes de juny i tramitar-ho a la Generalitat, com és preceptiu.»

Castellcir: una tarda dins un núvol de tendresa

Francesc Rochel i Vara

A vegades la presentació d'un llibre va més enllà de l'acte en si mateix. En aquest cas el llibre *Relats* va associat a l'entitat Narinan com un maridatge de solidaritat, voluntariat i un univers literari creat per Carme Santamaria amb els textos i Neus Ramon amb les il·lustracions.

La sala Sant Jordi va tenir el goig d'acollir l'acte amb una notable presència de públic encuriolit per conèixer el llibre i també l'entitat, que al cap i a la fi fan el mateix camí i tenen el mateix objectiu. Carme Santamaria (Barcelona, 1949), llicenciada en ciències de l'educació, psicoteràpia familiar i logopèdia, va començar la seva intervenció explicant la pròpia experiència com a voluntària d'alguns fets viscuts que són inspiració del seus *Relats*. En el llibre i a tall de presentació ens diu: «Estic molt compromesa amb la situació d'exclusió social d'alguns infants del nostre entorn i, també, amb la defensa de les dones i l'accés de les nenes a l'educació.» Aquestes paraules ens comencen

a descobrir quina és l'activitat i, per tant, l'essència de Narinan (entitat creada l'any 2016), que podríem resumir dient que, per mitjà del voluntariat, ajuden gratuïtament alumnes de primària a qui les famílies no poden donar, per diferents problemes, suport en l'aprenentatge. Aquest suport pot ser un reforç de la llengua (català), lectura per a fomentar-ne l'hàbit, la comprensió lectora, etc. Tot plegat és un acompanyament en situacions de vulnerabilitat de diferents nivells.

Eulàlia Comas (1970), secretària de Narinan, ens explica que el fet de ser presents a Castellcir va ser per una petició de l'AFA de l'Escola La Popa ben acollida tant per l'escola com per l'ajuntament. Des del novembre del 2023 hi ha set voluntaris que fan reforç a vuit alumnes.

Una curiositat lingüística és el mateix nom de l'entitat Narinan, adaptació de l'expressió «anar-hi anant». L'Eulàlia ens puntualitza que aquesta «transcripció fonètica», al marge de la seva facilitat per

Neus Ramon i Carme Santamaria en la presentació a Castellcir (fot. Maria José Tintoré)

a pronunciar el nom, identifica molt bé la seva línia de treball, pas a pas, a poc a poc però amb rigor de treball i esforç. «Compta més el camí que es va fent que el lloc on volem arribar», segons una frase seva.

Els relats de Carme Santamaria, amb cinc anys de voluntariat a Narinan, ens acosten a aquesta vulnerabilitat d'una manera que canvia en cada història, però en totes elles hi ha el voluntari o voluntària per a fer menys feixuc el dia a dia d'un infant. El llibre està magníficament il·lustrat per Neus Ramon (Barcelona, 1938), amb estudis de belles arts i escenografia i amb un gran referent professional en la seva formació com va ser la coneixença a París del pintor Pere Pruna (Barcelona, 1904-1977). La Neus, amb un gran domini del dibuix i amb un traç senzill però molt expressiu, vesteix amb figures difuminades els relats de la Carme, els personatitza amb les mirades, amb uns petits punts negres que poden tenir la força de comunicar l'estat d'ànim d'un infant, d'una mare o d'un entorn. Tant el text com les il·lustracions són com un raig de llum de tendresa que esmicola i esberla foscúries per endreçar il·lusions i somriures.

La il·lustració que reproduïm expressa, creiem, la força de la tendresa, l'objectiu de l'entitat, l'acompanyament, l'abraçada per a transmetre caliu i una manera de sentir-se identificat en el món de Narinan, en el món de la solidaritat.

Pas a pas fem petites descobertes de l'entitat i podem dir que Narinan actualment té diferents centres a Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat i, a la nostra comarca, a Castellterçol i Castellcir. Col·labora amb entitats del mateix entorn per tal de promoure la integració social, i hi ha una col·laboració oberta perquè alumnes d'institut i universitat puguin fer pràctiques a l'associació. Des de mitjans del 2020 és una entitat declarada d'utilitat pública. Com diu la seva presidenta, Sylvia Wan-

«La tendresa», il·lustració de Neus Ramon

güemert (Barcelona, 1966), en el llibre com a paraules d'agraïment: «A tots els que ja sou part de Narinan i als que n'heu sigut o en sereu, a tots i cadascun, gràcies per fer possible aquest projecte i carregar-lo d'il·lusió.» Aquest paràgraf convida escoles de la nostra comarca, voluntàries i voluntaris a participar en el projecte. Podeu contactar-hi a través del web (narinan.org), correu electrònic (info@narinan.org), Instagram ([@narinan_ass](https://www.instagram.com/narinan_ass)) o telèfon (34 638 885 775).

La Carme en un dels seus *Relats* escriu: «La pobresa està amagada sota l'escrutor, ens acontentem obrint el moneder i donant almoïna, en el millor dels casos. I jo em pregunto: on és la nostra sensibilitat? On és el sentiment d'empatia? On som les persones?» Un exemple de text que ens mena a reflexionar sobre el nostre entorn i com podem ajudar.

Llegir, reflexionar, involucrar-se, tres conceptes que junts fan possible d'entrar dins un núvol de tendresa, el núvol de Narinan.

UNA MICA D'HISTÒRIA

Oficis antics i personatges de Moià (15)

Tintorer: Enric Oliveras i Gallaguet

Roser Portet

Amb Enric Oliveras podríem haver parlat de molts temes, perquè a Moià s'ha implicat en diferents projectes, tots ells interessants: com a regidor de Cultura a l'ajuntament durant el mandat de Miquel Vilarrúbia (1966-1972), i altra vegada, com a regidor de Sanitat i Benestar Social amb Josep Montràs com a alcalde (1998-2002); com a divulgador de les diferents fases de les excavacions a les Coves de Toll, arran del seu descobriment l'any 1948; com a melòman, gran amant de Francesc Viñas i l'òpera de Wagner. En aquesta ocasió hi parlem del seu ofici de tintorer: tot i que no volia dedicar-s'hi, va abocar-hi l'entusiasme que calia per a conèixer-lo i guanyar-s'hi la vida.

Van començar els teus pares a dedicar-se a tintorers.

Sí, el 1943 els meus pares i una meva tia, Roser Oliveras, que és la que va tenir la idea de muntar una tintoreria a casa. Va viure amb nosaltres fins que es va casar i se'n va anar a Artés, on va obrir una sucursal de la tintoreria: pujaven la roba a Moià perquè no tenien tots els materials per a tenyir. Fins llavors el pare, Joan, havia sigut paleta i la mare, Filomena, feia de modista. Jo havia nascut el 1935. No m'agradava la tintoreria, volia una feina d'home... i això em semblava que no ho era... Va costar temps i esforç anar-la muntant i ampliant, no vaig tenir més remei que agafar-m'hi.

Vau muntar-la a la casa on viviu, al carrer de Sant Sebastià.

La casa estava condicionada per a totes les feines de la tintoreria: a peu pla del carrer hi teníem la furgoneta que portava dues barres per als trasllats de roba,

per tal que no s'arrugués, de les sucursals cap aquí —a més d'Artés, en vam tenir a Castellterçol i a Sant Feliu de Codines—. Els clients pujaven al primer pis, al principal, on teníem el planxador i allà els ateníem. Al principi treballàvem a les golfes, però vam anar instal·lant la maquinària al soterrani: els safareigs i tota la maquinària del rentat en sec, en moll, les centrifugadores, la de tenyir. I el pati, per si calia assecar a fora. En un pis de pla en pla hi vivia la família.

El 1962 em vaig casar amb l'Angelita [Torres] i ja vam ser quatre a treballar-hi; també hi havia dues noies per a ajudar a planxar, i encara venia algú a fer hores. La botiga la vam obrir cap al 1963. Vam obrir el terra perquè la roba baixés de la botiga, directament des del planxador al costat de les màquines del soterrani. Havíem marcat la roba amb un número del client per tenir-la identificada. Primer escorcollàvem totes les butxaques, perquè hi podia haver coses que es podien espatllar, sortien diners, bolígrafs, i una vegada, fins i tot, un rosari d'or!

Vas formar-te per a poder treballar de tintorer.

Amb dinou anys havia anat a estudiar a la Casa Sandoz. Vaig aprendre coses, però no em va servir gaire, perquè tot anava canviant molt: les fibres, els productes, les tècniques de tenyir. També hi havia après química: hi havia feines en què experimentaves per a solucionar problemes que anaves trobant. Hi havíem tingut uns mestres que ens anaven informant de com funcionaven els viatjants, els productes... Parlant amb Pepito Matarrodona i Lúcia Antúnez, de la indústria tèxtil en cotó de les Vetes, també ens anaven donant

Enric Oliveras davant la taula d'obra polivalent (fot. R. Portet)

pistes i eines que ens ajudaven a solucionar casos. També vaig fer una estada a la Tintoreria Castelló de Sabadell quan tenia divuit anys: em van ensenyar a planxar, vaig aprendre a fer servir maquinària de netejar les peces senceres de llana, s'emportava el greix, o sense emportar-se'l, per a donar-los més bon tacte. Perquè el percloroetilè (un producte líquid amb molt poder desengreixador), el tricloroetilè (un hidrocarbur que fa de dissolvent), treuen el greix de la llana, el que encara ha quedat de l'animal tot i haver-la rentada amb aigua i sabó. També vaig aprendre com es feia la neteja de peces per a les indústries tèxtils. I, sobretot, em vaig aficionar i aprendre música...

Fa un moment comentaves que tota la maquinària la teníeu al soterrani de casa que dona al pati.

Al principi no teníem centrífuga per a

assecar i ho portàvem a les Vetes. Tampoc teníem gaire aigua, ho passàvem malament per a aconseguir-la: és clar, una tintoreria sense aigua... Vam instal·lar una bomba per a tenir-ne. D'electricitat ja en teníem, però fallava sovint i no sabies quan tornaria; també vam posar un grup d'electrògens en una caseta que hi ha al pati. Hi havia les calderes, una de petita, i una altra de molt grossa que tocava dalt de tot, de sis metres cúbics de capacitat. Les màquines de sec també les vam instal·lar —sempre s'hi havia d'anar invertint i renovant

Per al moll, el meu pare va fer una taula d'obra per a treballar amb peces molt grosses; encara la tenim.

Feia com de safareig?

Sí, hi rentàvem. Podíem rentar «alfombres», vànoves, cortines..., peces molt grosses. Hi havia estiuiejants de Barcelo-

na que ens portaven tota la roba de les cases de la ciutat: els Llobet, els Viñas, els Vilardell, els Portabella...

Pel que fa a l'asseccament, amb la maquinària del centrifugat, el motor la feia voltar, entrava aire calent a l'interior i la deixava només una mica humida. També en teníem una de manual per a quan no hi havia llum.

El pati el vam fer servir per a estendre tot de roba que havia quedat bruta de fang amb la gran riuada de l'any 1962 a Rubí. Vam portar una centrífuga grossa, molt arcaica per a la neteja de les «alfombres» i altres peces.

Les màquines de sec només necessitaven aigua per a refredar els serpents, tant el de recuperació com el de destil·lació. Els productes que fèiem servir devien ser molt tòxics. Sort que ho teníem tot obert. També teníem un magatzem molt gran: són feines que necessitaven molt espai per a treballar i per a desar.

L'altra feina important era tenyir.

Sí, era una feina molt important, la de tenyir la roba. No era fàcil dominar tots els colors, perquè la roba suma amb els colors, tenyint del color més clar cap al més fosc. Per als tenyits anàvem posant per capes la roba, quan els teníem preparats, ben nets i per colors. També ho fèiem en aquesta taula de què parlàvem —tenia funcions polivalents—. Quan la fèiem servir hi teníem un llum molt potent, per a destacar les taques i poder-hi aplicar els productes convenients.

El tenyir era estricte: un cop de planxa et podia fer sortir una taca que no es veia quan quedava la llana una mica resseca i pujava més el color. Si podies tenyir sobre colors clars era fàcil; sobre el blanc feies el color que volies, però la gent volia que sobre una jaqueta d'un vermell viu tenyissis, impossible!

L'àcid sulfúric en poca quantitat era el que es feia servir per a tenyir la lla-

na; aquells colorants tenen un poder de solidesa, de brillantor, de grada... Són els més potents. Tenyíem llana i cotó. I és molt treballós. El cotó es tenyia amb colorants directes, que es compraven fets.

També tenyíem el folre dels *trajes*, hi anava amb un tint diferent, tenyíem primer amb l'àcid la llana, i des d'allà s'esbandia bé; els passaves a un bany a part, però eren banys que no podien bullir.

Al soterrani també reservàvem un espai per a tenir-hi tots els colors per a tenyir. Barrejar la roba amb el tint s'havia de fer lentament, que anés pujant la temperatura, a la fi el colorant es dispara, de seguida queda ben assentat i ben repartit. Ho fèiem en una caldera de gairebé cent litres, tot i que hi havia calderes de diferents capacitats.

Amb el folre s'havia d'anar movent perquè es barrejés bé i el tint quedés uniforme. I quan van sortir les mitges de seda, també les tenyíem.

Quines feines recordes més?

Una de Roger Dieste, de Castellterçol: feia unes vànoves de lliit estampades, de fibra que no s'arrugava, però les màquines d'estampar anaven engreixades i el greix hi quedava. Les vam netejar aquí, les vam salvar totes. Va ser un encàrrec temporal.

Una altra, el de la casa Corbatas Salinas de Barcelona; aquesta va ser molt bona feina: s'enviaven corbates a botigues d'Espanya, botigues que a més de corbates venien pernils i formatges, i les mosques anaven dels formatges i pernils a les corbates. Tornaven les que no venien. L'empresa de corbates en va anar fent una pila gegantina. Llavors no hi havia fibra, hi havia un aprest molt senzill i quan passava pel sec aquell aprest desapareixia. Ens les van portar i vaig anar fent proves per a conèixer els percentatges de materials. Havia treballat amb un col·lega de la tintoreria Casanovas,

de Manresa, per fer proves d'aprest amb dissolvents de sec; gràcies a aquesta col·laboració, quan van venir les corbates vaig veure què era el que hi faltava, tornaven a agafar la rigidesa que necessitaven i les van vendre totes. Va ser un encàrrec puntual, el client havia sortit a través del senyor Rocamora —els contactes ens venien de persones que estiuejaven aquí a Moià.

Quant temps vas treballar en aquesta feina?

La feina d'un any a dues pessetes per corbata, però aquesta feina la feia a la nit, perquè amb la del dia a dia ja en teníem prou; aquesta m'ho havia de treure de dormir. Tenia fortalesa física i aguantava i la màquina no parava, era semiautomàtica però s'havia d'estar al cas.

Una altra feina que vam fer va ser per a la família Recolons, que havien marxat de Moià. Els fills van posar una botiga de moda a Barcelona, de seda natural, associada amb una d'Itàlia. Uns vestits s'havien mullat durant un trajecte, la caixa on anaven va passar de la caixa al paper i els vestits es van tacar. Me'ls van portar i ho vam poder salvar, perquè vaig pensar: si el color que ha passat del cartró o del paper no és de la mateixa naturalesa i no

l'accepta, els colors no són per a roba; per tant, potser no s'haurien fixat, i va resultar, i van estar contents. Records de coses bones. Quan podíem solucionar un problema d'aquests em sentia molt satisfet.

Aquestes eren feines puntuals. Les habituals quines eren?

La feina habitual era això: netejar el que et duïen els estiuejants (cortines, cobrellits...). També t'ho duïen de Barcelona i eren negres de la pols del carrer. Els clients ja s'ho deïen entre ells. Tenyir era també una part molt important de la feina, perquè en aquella època hi havia poca roba i s'aprofitava molt.

Vam treballar en una època que ens van donar feina en pla industrial, per a un client de la Bayer, el teníem pel contacte amb els Matarrodona.

A part dels clients estiuejants, també en teníeu de Moià.

Sí, molts. La gent ens portaven la roba que s'havia de posar per a anar de dol als enterraments al vespre i al matí l'esperaven, havia d'anar tothom negre. Al matí la meua mare es llevava d'hora per planxar-la, la cosia... Ja s'havia tenyit el dia abans. No vam fallar mai. Els dols van ajudar a aguantar una mica el negoci per

Joan i Enric Oliveras treballant a la màquina de neteja en sec, cap al 1954

a arrencar els primers anys, que van ser els més difícils. Però a mesura que vam anar fent clients i altres feines, els enteraments hi eren de més a més. És molt d'agrair la confiança de la clientela de Moià, a més de la dels pobles on teníem les sucursals.

I havíeu esgarrat alguna peça?

Alguna sí. Una vegada se'ns va espantillar una màquina que a dins hi havia àcid sulfúric, s'hi va encallar una americana. Quan passava això, pagàvem al client l'americana com si fos nova. Buscàvem sempre la solució.

Sortien coses de confecció que no t'avisaven amb una etiqueta que indiqués com s'havien de rentar les peces. Hi va haver el d'una faldilla de plecs, la vaig posar en sec i va quedar sense l'aprest (no hi havia cap etiqueta que indiqués que no podies netejar-la en sec).

Vau tenir la tintoreria fins que us vau jubilar?

No. Vaig passar d'una cosa a una altra de ben diferent: durant uns divuit anys vaig repartir llenya i carbó. Vaig veure que a la tintoreria arribaria un moment que no podríem dedicar-nos-hi. Tots els tints van desaparèixer, tot va passar al pla industrial, van sortir les fibres sintèti-

ques que no s'havien de planxar. Tot va canviar radicalment. Hauria convingut canviar màquines, que sempre estaven al límit; els coneixedors es van jubilar; la meva mare ja no podia; la meva dona, tot el dia dreta per a planxar no li anava prou bé. Les nanes encara eren jovenetes... Vaig fer qualsevol cosa per arribar a la jubilació. La tintoreria va tenir coses bones, perquè era una feina a dintre casa, familiar...

Quina any vau haver de tancar?

Cap al 1983. El 2000, quan feia els seixanta-cinc anys, me'n vaig anar a les Coves del Toll, a fer el que tota la vida havia pensat que podria fer per la cova, tornar-la a rel·lançar, arreglar-la, obrir camins, fer cabanes, netejar el lloc. I vaig tenir salut per a poder-ho fer. Allà sí que hi vaig «disfrutar» de debò, amb els animals del bosc, treballar sota el sol, ningú em deia res... El que m'hauria agradat com a ofici.

Vols afegir alguna cosa que creguis que ens deixem?

Sí, vull fer una menció especial de la meva mare, va ser l'ànima de la tintoreria. Sabia donar solucions precises a tot de problemes que sortien i nosaltres quedàvem bocabadats de com se'n sortia!

Filomena Gallaguet, Maria Valldeoriola, Angelita Torres i Marta Gallaguet, cap al 1964

OPINIÓ

La importància de ser tu mateix en política

Alex Mur Creus

Militar en qualsevol partit polític és un acte de participació que, per si mateix, no és ni bo ni dolent. Això sempre i quan s'entengui que cap partit no ha de ser una finalitat per ell mateix, sinó un instrument de participació política a través del qual canalitzar projectes, idees i propostes. Així, doncs, l'objectiu final de qualsevol militància ha de ser el de transformar i millorar en tots els àmbits la realitat de la nostra societat i les condicions de vida de tots els ciutadans. Des de Moià, el Moianès i Catalunya fins a Europa i el món.

Sovint observo amb perplexitat com persones adultes i amb capacitat de raonar defensen de manera obsessiva i acrítica arguments poc justificables alhora que ataquen sistemàticament les altres opcions polítiques des de la intransigència i la intolerància. Actuen d'aquesta manera perquè militen en un partit o, directament, perquè han assolit algun càrrec polític. A les xarxes socials sovint és espantós veure-ho, sobretot pel to i pel nivell general dels arguments.

En política, confondre l'instrument amb la prioritat és un error massa habitual, que acabem pagant els ciutadans. Aquest error de judici és especialment lesiu quan el cometen els representants polítics escollits a les urnes. Us en vull explicar un exemple molt il·lustratiu a través d'una anècdota. L'estiu passat, mentre prenia un refresc amb un alcalde d'un municipi del Moianès per Esquerra Republicana, li vaig plantejar la necessitat de tenir un projecte i una inversió més ambiciosos per a una infraestructura tan important per a la nostra comarca com és la carretera C-59. La seva resposta va ser que hi estava d'acord, però que la Generalitat —governada per Esquerra— tenia moltes altres inversions a fer arreu de Catalunya més enllà del Moianès.

Aquest posicionament és inacceptable, perquè l'obligació de qualsevol alcalde és defensar els interessos del seu municipi i dels seus ciutadans, als quals es deu, independentment del partit de què formi part. Qualsevol responsable polític, pel mandat representatiu, es deu a tots els ciutadans que representa, i l'únic límit en la defensa dels seus interessos ha de ser la legalitat i l'ètica. Aquest principi és encara més important en una comarca petita i rural com el Moianès. Serveixi, doncs, aquest exemple per a entendre que part dels militants i càrrecs de la majoria de partits cometen aquest mateix error de judici.

Massa sovint, com veiem cada dia a les notícies, la política es basa, majoritàriament, en estratègies de partit i a curt termini per mantenir-se en el poder. Fins a cert punt, que qualsevol partit vetlli per mantenir les majors quotes de poder en les institucions és lògic i normal. Ara bé, utilitzar sistemàticament les institucions en favor propi en comptes de governar-les amb una visió a mitjà i llarg termini amb l'objectiu de millorar la vida del conjunt dels ciutadans, és corrompre les institucions.

Ja fa més de tres anys que vaig deixar de militar en cap partit polític. Militar o no fer-ho és una decisió personal i sempre legítima. En qualsevol cas, el valor afegit de la política és la humanitat; és tot allò que hi podem aportar les persones des de la nostra pròpia consciència, les nostres idees, el nostre criteri i capacitat, i des d'una visió crítica i constructiva, amb l'objectiu de millorar la realitat de la nostra societat i les condicions de vida dels ciutadans. En aquest punt és on rau la importància de ser tu mateix en la política i en tots els àmbits de la vida.

Avis i àvies, la darrera singladura

Victor H. Marcet

Estic pensant en tot un col·lectiu de persones, cada dia més nombrós i dins el qual ja em puc incloure, que a punt d'arribar a la penúltima estació de la vida, aquella en què s'alenteix fins a esvair-se la capacitat d'autogestionar la pròpia existència, passem inevitablement a dependre del bon fer dels altres. Aquesta dependència, que per a algunes afortunades —o previsoros— persones pot no ser traumàtic, per a moltes altres podrà esdevenir el darrer i més seriós obstacle que la vida els depari.

Anys enrere —no gaires— la societat n'era ben conscient, d'aquesta situació. D'aquí deu venir aquella dita popular tan sàvia: «Qui de jove no treballa, quan és gran dorm a la palla.» Darrerament, però, ben instal·lats com estem (o estàvem) en la societat del benestar i del consum, ens hem avesat a oblidar-nos que, si tot va com cal, un dia o altre hi arribarem i ens caldrà afrontar la dura realitat.

Tanmateix, tal com es comença a entreveure, aquest estat del benestar que creïem inesgotable com si fos la bota de sant Ferriol, aviat serà incapaç de cobrir les nostres necessitats bàsiques de la tercera i quarta edats. Unes necessitats que, a més a més, a partir dels pròxims anys es veuran paulatinament incrementades per doble motiu: el primer, perquè el poder adquisitiu dels jubilats minvarà (pensions de misèria), i l'altre, perquè amb els avenços mèdics i farmacològics, les possibilitats de viure —o malviure— més anys augmentaran. Dia arribarà que, com he dit, l'administració no sabrà on ficar-nos ni què fer de nosaltres. I, si us plau, que ningú no caigui en el parany —per allò de «qui dia passa, any empeny»— d'aclucar els ulls i pensar que tot això no són més que cabòries. Cal afron-

tar la crua realitat: *formem part d'una societat malalta i decadent*, incapaç d'autoregenerar-se i afrontar els reptes que ens esperen a no tardar. Altrament i mentre no s'arribi a aquesta situació límit, l'administració aplicarà solucions cada dia més precàries (pedaços) que tan sols perme- tran, de moment, anar sortint del pas com es pugui.

Arribats a aquest punt, qui sap si caldria preguntar-se si a la nostra vila, quan encara hi érem a temps —ara ja és tard— es va saber fer tot el necessari o, millor dit, tot el possible per obtenir com més places millor de les anomenades subvencionades (públiques) i de les quals, segons tinc entès, tan sols disposem de quinze, i d'aquestes, només aproximadament la meitat estan garantides per als avis de Mojà.

Sí, ja conec allò que les comparacions resulten odioses, però a vegades solen ser necessàries i pedagògiques. Tant és així que, si ens fixem en algunes localitats del nostre entorn, ens adonarem que disposen de moltes més places que nosaltres en centres concertats amb la Generalitat. Sense ser-ne cap expert, honestament creuria que alguna cosa no vàrem saber —o no vàrem voler— fer prou bé quan era hora.

És prou sabut que l'Hospital-Residència de la nostra vila és el fruit de l'esforç de molts ciutadans (coneguts i anònims) que durant diverses generacions van lluitar fins a aconseguir aquest preuat centre d'acolliment i per als quals sempre mancaran paraules per a mostrar-los la nostra gratitud. Però qui sap si pel fet de tenir un centre avançat al seu temps, digne d'admiració i lloat per tothom, no ens vàrem adormir en els lloers i, pecant de prepotència, no fórem capaços de treure'ns la

ben dels ulls per tal de poder ser més humils i pragmàtics, albirar el que s'acostava i poder adaptar-nos a les noves circumstàncies.

La realitat pot ser molt tossuda i cruel alhora; tant, que molts vilatans, des de fa temps, ens hem adonat, astorats, que la nostra Residència de sempre, la de referència de tota la vida, degut a la difícil conjuntura tècnico-econòmica i administrativa actual i venidora, s'ha convertit any rere any, lentament però inexorablement, en cada vegada més inaccessible a les modestes possibilitats econòmiques de la majoria; motiu pel qual molts moianesos, i cada vegada seran més, han de renunciar-hi. Es va convertint, de fet, en una residència elitista (en un hotel de luxe, segons es diu pel poble) només accessible a les persones adinerades d'aquí i de fora. Una residència en la qual potser (i això ho dic jo, amb molta pena) el sobrenom «d'Hospital», entès com a tal, fins i tot algun dia li podria arribar a fer nosa.

Vulgues no vulgues, amb el temps i pels motius exposats anteriorment, el problema pot arribar a ser molts seriós i, en el millor dels casos i de moment, es podrà (mal) apaivagar anant a cercar a fora de la nostra vila el que serà impossible d'aconseguir aquí. De fet i com ja he dit, a hores d'ara ja ha començat a passar i resulta trist, molt trist (i de moment incomprendible per a alguns que encara viuen a

l'aigüera) veure com moianesos de sempre han d'emprendre la darrera singladura de la vida exiliats en un indret on els tractaran molt bé, però que els és ben aliè respecte a la seva vila nadiua.

I, si us plau, que no em parlin (excepte algunes excepcions i per diferents motius) de refiar-se dels fills que els acolliran a casa, perquè una de dues: o no es coneix en profunditat quin és el verdader problema, pel simple fet de no haver-lo viscut, o perquè un és irresponsable fins a la ceguesa. Abans era així, d'acord; però, per començar, els avis no duraven tant, i els fills, la majoria dels quals tampoc no estaven tan ocupats en com pagar la hipoteca, tenien també més inculcat l'esperit de sacrifici.

Actualment (i deixem-nos ja d'hipocresies estèrils) el que, per a uns, la darrera singladura pot significar un suau i plàcid esdevenir cap a la vida eterna, per a molts d'altres pot resultar ser una inacabable i penosa eternitat.

O, contemplat d'una altra manera: hom s'estima massa els seus fills i nets per a pretendre fer-los passar per segons quina mena de tràngols i alhora poder morir en pau.

MOIÀ

Avda. Zona Industrial, s/n

Tels. 93 830 12 25

93 820 77 77

AVINYÓ

Antoni Prat, s/n

Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA

Ctra. de Mollet-Moià

Km. 25,400

**CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ**

SERVEI A DOMICILI

TELS. COMANDES :

93 830 12 25 - 93 820 77 77

PUBLICACIONS

Un fruit positiu de la pandèmia

Jaume Clarà

Entre el 22 d'abril i el 3 de juliol de l'any 2020, Ramon Tarter i Mireia Claramunt van publicar a les xarxes socials setanta-cinc apunts sobre història moianesa. Va ser una de les maneres de l'Àrea d'Atenció a les Persones de l'Ajuntament de Moià i de l'Arxiu Històric de Moià d'amenitzar-nos (alhora que instruir-nos) en les llargues jornades del confinament produït per la pandèmia del Covid-19.

Ara, quatre anys després, aquells apunts il·lustrats han pres forma de llibre, tot mantenint-ne l'ordre de publicació original. Són setanta-cinc «petites històries», amb textos curts però ben travats,

acompanyats d'una imatge (sovint una fotografia, però de vegades altres tipus de documents), que ens permeten de capbussar-nos en indrets de la nostra vila, ja siguin carrers o edificis de tipologies diverses, fets significatius o anecdòtics del nostre passat, llegendes, modes de vida que ja només resten en el record... En definitiva, segons expressen els mateixos autors: «L'objectiu va ser fer

un petit anecdotari, en clau lleugera i dissenyada, que pogués permetre als moianesos i no moianesos conèixer més coses de Moià.» Un propòsit que ha estat plenament aconseguit.

Llibres

Actes de la I Jornada de Recerca de l'Escola Pia de Catalunya: Moià, 20 de maig de 2023

Barcelona: Arxiu Provincial de l'Escola Pia de Catalunya, 2024. 218 pp.

Recull de les intervencions de la primera jornada sobre recerca escolàpia, que va tenir lloc a Moià l'any passat, entre les quals hi ha la que va presentar Jaume Clarà, «La biblioteca del rector de Moià Josep Banús, cedida a l'Escola Pia (1813-1816)». El llibre, primer número de la col·lecció «L'Estilet», es pot consultar en format digital a l'adreça ddapepc.escolapia.cat.

Revistes

—**Catalunya Cristiana**, número del 12-5-2024, amb la ressenya del llibre *El camí de les creus de Núria*, de Joan Perera i Faura, signada per J. Ruaix, i el número del 26-5-2024, amb

l'article «El més-enllà», signat també per J. R.

—**Full Diocesà** de Vic-Solsona, del 14-4-2024, amb l'article «Missa dissimulada», de J. Ruaix.

Diaris

Regió7

6-4-2024

«Ecologistes del Moianès denuncien l'autorització d'un parc solar a Calders. Segons el col·lectiu, el projecte amenaça la viabilitat de l'àliga cuabarrada, en perill d'extinció».

8-4-2024

«Les dones també tenim dret al plaer de resoldre problemes», entrevista a Anna Bach Valls, analista de dades i tripulant de la missió Hypatia. A 30 anys, aquesta moianesa es prepara per a passar uns dies al desert (als EUA) per investigar i fer recerca sobre el planeta Mart, i per il·lustrar l'experiència.

10-4-2024

«Moià posa al dia el parc municipal amb més de 600.000 euros».

16-4-2014

«Moià engega una nova campanya per combatre la vespa asiàtica».

19-4-2024

«Un ferit menys greu en un xoc entre una moto i un cotxe a Castellterçol».

20-4-2024

«Moià aprova la licitació de Cal Comandran amb un augment del 25% del pressupost».

23-4-2024

«Moià recorre els períodes més representatius de la història del cant amb "Entre el barroc i el bel canto"».

25-4-2024

«Moià porta al contenciós l'àmbit de pro-

tecció paisatgística de Castellnou. La delimitació fixada per la Generalitat inclou la depuradora, i l'ajuntament tem que suposi un problema».

3-5-2024

«L'aigua torna a circular per dins les Coves del Toll de Moià després de dos anys de secada. Les últimes pluges, del cap de setmana i dilluns, també han reactivat el torrent Mal, que travessa el Parc Prehistòric de nord a sud».

8-5-2024

«La meitat de les dones del Moianès i del Bages tenen alguna malaltia crònica».

11-5-2024

«Fins a Déu», comentari de l'evangeli del diumenge, signat per Carles Riera.

12-5-2024

«Moià posa una caldera de biomassa per escalfar l'escola i la llar d'infants». «Calders entrega els premis del XIX Certamen Literari».

17-5-2024

«Arran Moianès posa a debat en una jornada el futur ambiental de la comarca».

EL 9 NOU

22-4-2024

Suplement dedicat al Moianès, en què destaca un reportatge sobre l'aportació d'autors moianesencs a la diada de Sant Jordi.

20-5-2014

Suplement dedicat al Moianès, en què destaca un reportatge sobre el mig segle del naixement de la revista *Truc*.

BREUS

Residència artística d'A Cobert

Amb el títol «Amnèsia per abundància», l'espai de creació artística A Cobert, ha presentat el resultat de la residència artística que ha desenvolupat a Mojà l'artista granadina María Rosa Aránega. El projecte combina història, memòria i reflexió amb l'ús d'elements orals, textuals i fotogràfics: és «un viatge a través de les indústries tèxtils catalanes, destacant el seu paper com a precursors del moviment obrer i subrallant les narratives femenines de comunitat i treball». L'obra artística d'Aránega, a través del grafit i el paper, construeix un relat no lineal, amb especial relleu en la immigració andalusa, i vol convidar a reflexionar sobre les implicacions socials, polítiques i culturals del sector tèxtil. El projecte s'ha concretat en una exposició a la sala del Casal i diverses activitats paral·leles (tallers multidisciplinaris per a joves, trobades per a compartir records entre gent gran, passejades col·lectives per a cartografiar records, així com la conversa amb l'artista, curadora i

crítica d'art Amanda Cuesta «Art i memòria oral: pràctiques artístiques al voltant del passat recent», que va tenir lloc la tarda del 18 de maig després d'haver-se inaugurat l'exposició pel matí.

Clara Renom actua a l'Auditori

La soprano moianesa va actuar com a solista en el concert dedicat als musicals d'Albert Guinovart que va tenir lloc a l'Auditori de Barcelona el diumenge 19 de maig. En una iniciativa de l'associació Messies Participatiu Barcelona, en la primera vegada que cantaven en català, Renom va ser acompanyada pel baríton Toni Viñals, l'orquestra de cambra Terrassa 48, la Polifònica de Puig-reig i els cantaires del Messies Participatiu, amb Albert Guinovart al piano i sota la direcció d'Esteve Nabona. Durant el concert es van interpretar peces dels musicals *Scaramouche*, *Gaudí*, *Paradís*, *La vampira del Raval*, *Flor de nit* i *Mar i cel*, a més d'una selecció dels 24 preludis del mateix Guinovart.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Joana Santana Garcia, filla de Joan i de Maria, dia 3 d'abril.

Gael Osa Bacale, fill de Gaudencio i de María Noelia, dia 19 d'abril.

Aadyan Adnan Hameed Siraj, fill d'Adnan Prince i de Hina, dia 29 d'abril.

Defuncions

Josep Molist Antonell, de vuitanta-vuit anys, dia 26 de març.

María García Bote, de vuitanta-cinc anys, vídua de José Maldonado, dia 10 d'abril.

Anna M. Hom Puig, de setanta-tres anys, vídua de Lluís Forcada, dia 11 d'abril.

Joan Coll Braut, de noranta anys, dia 13 d'abril.

Maria Rosa Picanyol Prat, de norantacinc anys, vídua de Santiago Valldeoriola, dia 21 d'abril.

Conxita Franquesa Guiteras, de setanta-vuit anys, vídua de Carlos Manent, dia 21 d'abril, a Montcada i Reixac.

Maria Teresa Iglésias Parer de Planas, de noranta-set anys, vídua de Josep Calderer, dia 24 d'abril, a Granada.

Antoni Picañol Vilanova, de norantais anys, vidu d'Anna Maria Puigbò, dia 27 d'abril.

Esteve Gutiérrez Martos, de seixantnou anys, dia 23 de maig.

NECROLÒGIQUES

Recordant Joan Coll

Joan Pedrals

Joan Coll

Fem memòria i retrocedim en el temps. Ens situarem a mig estiu del 2012. En una de les tantes xerrades que fèiem habitualment amb en Joan, surt un tema que ha estat freqüent des de sempre: el patrimoni de Moià. I, dintre d'aquest tema, sortim a parlar de l'orgue de la parròquia, que, dit sigui de passada, fa temps que és mut i omplint-se de pols a dalt el cor. Decidim anar-hi a fer una ullada per veure'n l'estat actual.

La visita és decebedora, per tot el polsim del corc i la fusta com un colador. Moltes de les fustes es desfan en tocar-les, ja que estan desfetes per dins. Hem de provar de fer alguna cosa per parar que continuï deteriorant-se i acabi els seus dies com un munt de ferralla inútil.

Decidim anar a veure Mn. Jaume Soler Tuneu, rector aleshores, per demanar-li permís per a intervenir amb «matacuques» i matar el corc. Aquest és l'únic objectiu que es planteja a l'inici: parar el corc. Mossèn Jaume ens dona permís i ja només falta gent que s'hi impliqui.

El primer a apuntar-s'hi és l'Antoni Pla; en viure a la rectoria, ho té a prop.

Comencem a treure les tapes dels armaris dels tubs i a netejar, però cap dels presents no sap ni com s'engega el motor i, encara menys, tocar.

Mentre dura la feina de neteja i la càrrega del corc, ens posem en contacte amb tothom qui ens sembla que ens pot orientar en la feina, incloent-hi algun organista conegut d'un o altre. De fet, la colla ha augmentat i s'hi ha afegit gent interessada en el projecte.

Gràcies a les amistats, hem substituït diverses de les fustes més malmeses i l'aparell sembla una mica més solid. Entre una cosa i l'altra, ens hem acostat a finals d'any i som a prop de Nadal. Ja sabem com s'engega. Ara només ens falta qui el toqui.

Per fi, el dia de Nadal, se senten un munt de nades que ens interpreta l'última incorporació a l'equip. Tot documentat gràficament per en CIC, que també s'ha afegit a la colla.

Animats per l'èxit, entre tots decidim continuar millorant tot el que veiem que és defectuós, com la instal·lació elèctrica o els xiulets que encara no han desaparegut del tot. Es demana permís al senyor rector per a prosseguir la feina i ens el dona amb el compromís de finançar la despesa sempre que sigui moderada. La resta, tothom la sap. Gràcies a l'empenta que en Coll dona a tots, es decideix desfer l'orgue totalment i refer tot el que calgui per, en acabar, afinar-lo.

Des d'aquí, només em cal donar les gràcies a tots els qui varen participar en el projecte d'una forma o altra i, en especial, a en Joan Coll pel seu lideratge i saber «tibar del carro» fins al darrer moment.

És per aquest motiu que en el seu funeral, i amant com era de la bona música i amb un munt d'amics dins el món musical, hem volgut que el «seu» orgue l'acomiaqués sonant a les mans d'alguns dels seus amics.

Gràcies a tots i, especialment, a tu, Joan, per la feina feta. Una abraçada!

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

ABRIL 2024

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	18,9	8,0	13,4	4	1	5	S	0,0	
De l'11 al 20	21,1	7,9	14,4	5	0	5	SE	0,0	
Del 21 al 30	13,1	6,3	9,7	1	6	3	SE	66,8	66,8

COMPARATIVA ABRIL 1924 - 2024

	Abril 1924	Abril 2024
Mitjana de les màximes	16,0	17,7
Mitjana de les mínimes	5,8	7,4
Temperatura mitjana	10,9	12,5
Màxima absoluta	27,0	28,6
Mínima absoluta	-1,0	1,0
Pluja mensual	35,7	66,8
Pluja màxima en un dia	9,7	40,8
Dies de pluja	7	8
Dies de neu	1	0

Les dades meteorològiques de Moià actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la web gestionada per la família de Carles Illa i Casanova, *MeteoMoià.cat*. També es pot seguir al Twitter (@MeteoMoià), al Facebook (Meteo.Moià) i a Instagram (@elmoianes).

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **11 de juliol**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

Centre de Podologia autoritzat pel Departament de Salut Plaça del Colom, 4 2n-2a // 08180 Moià

- QUIROPÒDIES (durícies, ulls de poll, ungles, ...)
- CONTROL PEU DIABÈTIC
- BERRUGUES PLANTARS
- ORTESIS DE SILICONA
- ESTUDIS BIOMECÀNICS
- PLANTILLES PERSONALITZADES
- REVISIONS INFANTILS

Cristina Homs Fargas N^o Colegiada:1456 93.820.91.55 - 659.660.348

**Per a dents
més blanques**

DENTIBLANC

El dentífric amb extracte de papaia,
d'energica acció emblanquidora.

**DENTS NETES,
BLANQUES I
BRILLANTS**

Demani consell farmacèutic.

CONSELL COMARCAL I CONSORCI DEL MOIANÈS

UNIVERSITAT D'ESTIU DEL MOIANÈS

De l'1 al 7 de juliol

 UNIVERSITAT D'ESTIU
RAMON LLULL 2024

 Comparteix experiències,
comparteix coneixement.

CURS DE PATRIMONI I HISTÒRIA: EL MOIANÈS EN TEMPS DE GUERRES (15h)

Com van afectar a la comarca i la seva gent els següents cinc **conflictes bèl·lics**.

Revolta de les Barretines; Guerra de Successió; Guerra del Francès; Tercera Guerra Carlina; Guerra Civil Espanyola - Brigades Internacionals.

CURS EINES DE MILLORA PER A LA VIDA EMOCIONAL (15 h)

Lideratge; Relacions saludables; Feminisme(s); Salut emocional; Autodescobriment.

Preu cursos sencers: 60 €* / Preu 1 sessió: 15 € (possibilitat d'inscriure's a sessions individuals).

* Participa a un dels dos cursos sencers i l'**Agència Catalana del Patrimoni Cultural t'obsequiarà amb un abonament De BAT a BAT**. Podràs visitar i gaudir de 29 museus, monuments i jaciments arqueològics de Catalunya durant un any i tantes vegades com vulguis!

Jornada:
La ciència (també)
és cosa de dones

ACTIVITATS GRATUÏTES 10è ANIVERSARI!

Pretén donar visibilitat al paper de la dona en la ciència i motivar la seva participació en carreres STEM.

Visites narrades
a la Casa Museu
Prat de la Riba
(Castellterçol)

Coneix i gaudeix de la Casa-Museu des d'un altre punt de vista!

Consulta el programa sencer a la web: www.ccmoianes.cat

Més informació i inscripcions: ccmn.cultura@ccmoianes.cat / 93 830 14 18

CONSELL COMARCAL
DEL MOIANÈS

ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

 Generalitat
de Catalunya

 Diputació
Barcelona

